

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petif**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom** Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

— *Raportarea legatelor*, de prof. Florin Sion, Decanul Facultății de Drept din Iași;

— *Din peripecțiile conversiunii. Interpretarea art. 2 din decretul-lege dela 29 Noembrie 1933 și art. 5 din legea dela 1 Martie 1934*, de Traian Broșteanu, jude la trib. Ilfov.

JURISPRUDENȚE:

— Înalta Curte de Casație și Justiție, s. I: *Olimpiada N. Dumitrescu și a. cu V. Alexandrescu și a.* (Legea accelerării judecăților. Termenul în care se depun la dosar copiile de acte. Invocarea originalelor se poate face în orice stadiu al procesului. Invocarea exemplarului aflat la tribunalul de notariat considerat ca original în caz de pierdere a originalului părții);

— Idem, s. II: *Banca M. Finkels cu Inginer G. Romașcu*. (Poprire. Contestație. Cauțiune. Art. 907 și 908 c. com. nu au fost abrogate prin art. 740 pr. civ. Cauțiunea ce trebuie fixată de judecător la data încuviințării nu poate fi completată ulterior);

— Curtea de apel București, s. III: *Djebarii Sarchis cu Ministerul de finanțe*. (Minor. Imprumut cu ipotecă contractat prin manopere dolosive. Delict. N'are acțiune în resciziune. Prejudiciu. Reparațiune prin pierderea acțiunii în resciziune. Creditorul subrogat în drepturile minorului nu mai are acțiunea oblică);

— Idem, s. IV: *Grigore Ghica și a. cu Soc. an. „Banca Creditul Social”*. (Inadmisibilitatea cererii de intervenție făcute de un asociat pentru apărarea intereselor unei societăți anonime pe acțiuni, parte în proces).

Raportarea Legatelor¹⁾

Am socotit, întotdeauna, materia succesiunii, ca cea mai de interes pentru interpret. — ca una, care prezintă laturile cele mai spinoase și controversate cele mai faimoase, ele durând de mai bine de 100 de ani (raportându-ne la legiuirea de inspirație a codului nostru — legislația franceză).

1) Mai exact vorbind, din anteproiectul de cod civil al lui *Pisanelli*, care abia mai târziu, prin 1866, a fost promulgat.

Interesul este și mai crescut, când ne gândim că, prin interpretarea juristului, trebuie să se reliefeze intenția reală a legiuitorului, intenție estompată adesea de modificările succesiv suprapuse fondului codificării franceze, potrivit vechiului nostru Drept și, mai ales, al principiilor trase și din condica italiană.

De aceea, decizia Curței noastre de Casație s. I, cu nr. 1139 din 27 Dec. 1921, ce publicăm în notă²⁾,

2) Legiuitorul codului nostru civil, reglementând materia raportului în succesiunile *ab intestat*, s'a îndepărtat dela dispozițiunile art. 845 din codul Napoleon, și în art. 751 cod. civil, traducând întoemai textul articolului 1001 din proiectul codului italian, a admis principiul că raportul nu este datorit decât de descendenții care vin în concurs la succesiunea părintelui lor, și nu de toți moștenitorii, ca în textul francez, — iar ca avere raportabilă a menținut numai libertățile prin acte între vii, nu și legatele, cum prevedea menționatul articol din codul francez, în redacțiunea lui de atunci, dar modificat mai târziu.

Acest sistem de a nu se supune și legatele raportului se întemeiază pe considerațiunea că dispozițiunile testamentare având efect numai la moartea testatorului, nu s'ar putea impune legatarului, care acceptă succesiunea, obligațiunea de a raporta bunul legat, adică de a-l lăsa în masa succesiunii, fără ca prin aceasta să se lipsească adeseori legatarul de folosul ce testatorul a înțeles să-i transmită.

De aceea, pentru a corespunde cu voința prezumată a testatorului de a avantaja pe legatar și deci, în mod virtual, de a-l scuti de raport, legiuitorul nostru, ca și cel italian, au inovat asupra codului francez, necuprinzând în averea raportabilă și legatele, și acest sistem a fost admis mai târziu și în legislația franceză, prin legea din 24 Martie 1928, care prin aliniatul II al noului articol 845, supune legatele la raport numai în cazul când există în acest sens o clauză expresă din partea testatorului.

Imprejurarea că în codul nostru nu s'a reprodus dispozițiunea art. 1008 din proiectul codului italian, care prevedea că ceiace s'a lăsat prin testament nu este supus raportului decât în cazul când s'ar fi dispus contrariul, nu poate duce la concluzia că legiuitorul nostru n'ar fi împărtășit ideea acestei dispozițiuni, căci art. 1008, cu un caracter complementar, față de articolul anterior 1001, a putut să apară

apare ca un monument de interpretare în această materie, și am ridicat-o din nou la suprafață, încercând a schița aci, sumar, câteva din principiile stăpânitoare ale acestei instituții de drept.

În adevăr, „raportul”, cercetat în lumina condițiilor sale de fond, ar prezenta patru soiuri de preocupări:

§ 1. Cine are obligația raportului;

§ 2. Care sunt persoanele care nu pot pretinde raportul;

§ 3. Care sunt bunurile supuse raportului; și

§ 4. Cum se face raportul.

Încercând a strânge aci numai principiile stăpânitoare ale primului paragraf, art. 751 cod. civil, copiind art. 1001 cod. civil italian, care spune: „*Il figlio, o discendente il quale venga alla successione ancorché con beneficio d'inventario...*”; conștientă noastră înscrie principiul că: „*Fiul sau descendențele care vine la succesiune, chiar sub beneficiu de inventar, împreună cu frații și surorile sale, sau cu descendenții acestora, trebuie a raporta coerezilor săi, tot ce a primit dela defunct prin dar, atât direct, cât și indirect, afară de cazul când donatorele a dispus altfel*”.

Am putea deci spune, în o formulă largă, că:

Raportul se datorește de descendenți.

Și, bine înțeles, între aceștia, câtă să considerăm și pe:

a) *Copilul natural*, în ce privește drepturile de succesiune ale acestuia față de mama sa;

b) *Copilul adoptat*, care va raporta și el, la succesiunea părintelui adoptător, în cazul când ar concura cu descendenții acestuia, tot ce a primit dela decujus cu titlul de dar.

ca inutil legiuitorului nostru, de vreme ce în art. 751 cod. civil, unde se determină ce anume avere este raportabilă, nu s'a cuprins ca în vechiul text francez și legatele, iar de altă parte dreptul testatorului de a impune printr'o clauză testamentară, raportul legatelor, nu are nevoie să fie recunoscut printr'un text special de lege, testatorul putând impune orice condițiuni sau sarcini licite legatarului și deci și obligațiunea de a raporta ceea ce s'a lăsat prin testament.

Tot asemenea, dacă prin art. 752, 754, 756 și 846 din codul civil, legiuitorul, ocupându-se de condițiunile în care un succesibil poate fi obligat la raport, menționează și raportul legatelor alăturat de acela al donațiunilor, de aci nu se poate conchide că și legatele trebuiesc supuse raportului, căci nu-i admisibil, că prin aceste dispozițiuni, cari nu aveau de scop de a determina averea raportabilă, legiuitorul să fi revenit la sistemul restrictiv al codului francez, pe care, este cert, că-l părăsise, și astfel, indirect, să modifice principiul admis odată, după proiectul codului italian, în art. 751 cod. civ., unde este sediul materiei, acolo stabilindu-se ce anume avere este supusă raportului, și din care după cum s'a văzut, au fost eliminate liberalitățile testamentare.

Această lipsă de concordanță în redacțiunea textelor, ce se observă adeseori, și chiar în această materie, între art. 758 și 751 cod. civ. se explică prin graba cunoscută cu care s'a confecționat codul nostru civil; lipsă de concordanță, care apare în special atunci când legiuitorul nostru a inovat asupra celui francez, uitând să revizuiască și articolele cu care textul vechiu era în legătură.

Și am putea încă adăuga, că nu vor raporta decât descendenții succesori. — care vin la succesiunea ascendentului care le-a făcut liberalități.

Și ca atare nu vor raporta darurile primite:

a) *Renunțatorul* avantajat prin daruri. — căci, din moment ce a renunțat la succesiune, conform art. 695 cod. civil, este considerat, ca și când n'a fost nici odată erede, și nu mai poate fi preocupare de o egalizare a lui, cu ceilalți comostenitori;

b) *Exclusul* dela succesiune pentru nedemnitate — art. 655 urm. cod. civil, rămâne de asemenea străin de succesiune; și odată îndepărtat, el nu va mai raporta darurile ce i se făcuse; dar va fi obligat, bine înțeles, a întoarce fructele și veniturile averei de succesiune, a căreia folosință a avut-o dela deschiderea succesiunii (art. 657 cod. civ.); avere la care nu avea nici un drept, ca unul care rămâne străin de ea.

3. Va fi indiferent, în ce privește aplicațiunea raportului, dacă descendențele moștenitor, care este în acelaș timp și avantajat de defunct prin liberalități, a acceptat sub *beneficiu de inventar*, sau nebeneficiar, succesiunea.

A doua condițiune ar fi: *Pentru ca să se poată obliga la raportare, câtă să existe un concurs de comostenitori*, — doi sau mai mulți, — între care să se găsească vre-unul, sau mai mulți, avantajați prin liberalități. — căci instituția, fiind o măsură de restabilire a unei egalități prezumate, nu ar putea să se aplice când ar exista un singur moștenitor descendent, oricât interes ar avea alte persoane terțe, de a se face raportare, — cum, de pildă, un legatar, văduva săracă.

III. *Persoana ținută de raport câtă să întrunească ambele calități: — de erede și donatar.*

1. Aceasta se formulează în un dicton cunoscut: „*raportul nu se datorește pentru altul*”.

Trebuie însă să observăm că legiuitorul pretinde:

a) Ca întrunirea acestor calități să le realizeze descendențele în momentul deschiderii succesiunii — art. 753 cod. civ.: „*Donatorul... care avea această calitate la epoca deschiderii succesiunii, este obligat de a face raportul...*”.

b) Ba, pentru legiuitor, apare ca indiferent chiar, dacă în momentul facerii darului, donatarul nu ar fi fost moștenitorul decujusului donator.

Astfel, art. 755 cod. civ., dispune: „*Fiul care... vine la succesiune cu dreptul de reprezentatiune, atunci este dator să raporte, aceia ce i s'a dăruit, părintelui său, chiar în cazul când ar fi renunțat la succesiunea părintelui*”.

c) Dispoziția art. 753 cod. civ. nu este în afară de orice critică:

Raportul, în acest caz, escede natura interpretativă din care se naște, ca o consecință a egalului tratament ce s'ar cuveni, față de o afecție prezumt egală. În adevăr, numai în cazul când donatarul unea, în chiar momentul facerii darului, calitatea de donatar și aceea de succesibil, îndoiala ar fi subsistat, pentru a se ști dacă darul era un avans preciputar, ori nepreciputar; și nevoia ca, prin institutia raportului, să se reguleze situația.

2. Ca o aplicațiune însă, a principiului că raportul nu se face pentru altul, găsim în lege art. 755 cod. civil, care dispune că: „*Fiul care vine cu dreptul său propriu la succesiunea donatorului, nu este obligat a*

raporta darul făcut părintelui său, chiar când ar primi succesiunea acestuia; dar când fiul vine la succesiune cu dreptul...".

Cu alte cuvinte, legiuitorul dispune că fiul nu raportează darurile făcute de decedut tatălui său, când tatăl său nu vine la succesiune, fie că el este exclus ca nedemn, de pildă, ori ar fi renunțat — și fiul acestuia va veni la succesiune *jure proprio*; căci, a fi decis altfel, înseamnă să se raporte pentru altul.

Așa, de pildă, dacă X lasă doi copii A și B, cari au fost excluși ca nedemni; și dacă vin la succesiunea lui X, a. b, c și d, copiii lui A și B: — aceștia venind „*jure proprio*” la succesiune, nu vor fi ținuți ca să raporteze aceia ce se donase de X lui A sau B, sau la ambii.

Și legiuitorul încă adaugă, că a. b, c, d nu vor raporta darurile făcute părinților lor, chiar dacă ei ar fi acceptat și succesiunea părinților lor renunțatori, ori nedemni; și soluția este perfect logică.

3. Legiuitorul încetează însă de a mai fi logic, când încearcă să facă câteva aplicații ale raportului, în art. 754 și 756 cod. civ.

a) În adevăr, în cazul când decedusul X ar fi făcut daruri, încă din viață, *copiilor fiului său*, să zicem fiului lui A. „*Donațiile și legatele (?) făcute fiului unei persoane care are calitatea de erede în momentul deschiderii succesiunii, sunt prezumate că s'au făcut cu scutire de raport*”.

Trebuie însă să recunoaștem că legiuitorul ajunge totuși la soluția cea dreaptă, considerând pe donatarii respectivi *ca dispensați* de raport; și consideră că darurile făcute copilului unui succesibil, degheizează un dar făcut însuși succesibilului său.

b) Aceiași soluție, bazată și pe ideia unei *interpunerii de persoană*, oarecum, o aplică și în ce privește darurile făcute *soțului unui descendent succesibil*, — art. 756 cod. civ.: „*Donațiunile și legaturile făcute soțului unui descendent succesibil, sunt socotite ca făcute cu scutire de raport*”.

c) Cât pentru cazul, și mai special, când donația va fi fost făcută la doi soți împreună, legiuitorul, făcând aplicația principiului pus mai sus, dispune că numai porțiunea dăruită descendentului va fi supusă raportului.

IV. Iar ca ultimă condiție, cată ca: „*Descendențele ținut de raportare să nu fi fost dispensat de raport*”, — art. 846 cod. civ.: „*Cotitatea disponibilă poate fi dată... copiilor sau altor succesibili ai donatorului, fără ca donatorul sau legatarul ce vine la succesiune să fie supus la raport, dacă în dispoziție se zice „expres” că ceiace li s'a dat este peste partea sa*”.

1. Dispensa de raport poate fi *legală* sau *voluntară*.

În cazul art. 754 și 756 c. civ. etc. găsim dispensă legală de raport. Totuși dispensa de raport emană în special dela voința donatorului, care poate să o fixeze în mod *expres* — cum spune și art. 846 c. civ.

2. Dar, ținând seama de modalitățile sub care, în deobște, se poate lega voința unei persoane, și de împrejurarea că raportul este prin el însuși o instituție de natură interpretativă, dispensa de raport *poate fi și tacită* (3).

Chestiunea este, de data aceasta, foarte controversată.

Se admite totuși, că dispensa de raport *poate fi și tacită*, interpretându-se cuvântul „*expres*” din art. 846 c. civ. conform cu sensul mai larg al latinescului „*expressim*” al Novelei 18, unde se zicea: „*Nisi expressim designaverit ipse se velle non fieri collationem...*”, și adecvând ideia, de dispensă *evidentă* (4), făcută deci în mod cert.

3. Asupra constatărei existenței dispensei tacite de raport, ca interpretare a voinței dispunătorului, fiind o *chestie de fapt*, rămâne de suverană apreciere a instanțelor de fond și scapă de controlul Curții de casație (5).

4. Dispensa de raport nu cere *nici o solemnitate*; și nici chiar pe aceia a unei *concomitanțe* cu facerea darului, căci art. 846, alin. 2 c. civ. dispune că declarațiunea aceasta de dispensă de raport s'ar putea face nu numai în actul care conține liberalitatea, dar și în un *act ulterior*, făcut însă cu *formele dispozițiilor între vii, sau testamentare*.

Altfel s'ar putea dispensa pe un donatar prin un act ulterior de dotare al unei alte fiice, prin actul ulterior al unei alte donații, prin testament, etc.

* * *

Persoanele care nu pot pretinde raportarea:

Între persoanele care nu ar putea cere ca donatarii succesibili să facă raportarea, ar fi:

1. Persoanele succesibile, altele, de cât descendenții decedusului și prevăzute de art. 751 c. civ. Astfel, succesorii colaterali, etc., nu raportă.

2. Și legiuitorul încă are grija să adauge în art. 763 c. civ.: „*Legatarii și creditorii nu pot pretinde ca ererii să facă raport*”.

Totuși formula legiuitorului fiind prea cuprinzătoare, este locul să facem distincțiuni:

Astfel:

a) *Creditorii succesiunii* nu pot cere raportul darurilor făcute de defunct, de oarece un creditor al decedusului suportă toate actele făcute de debitorul lor, cu privire la bunurile lui, afară, bine înțeles de acelea pe care le făcuse cu rea credință și în contra cărora ei au *acțiunea pauliană* (art. 975 c. civ.).

Acum, trebuie adăugat încă și împrejurarea că în cazul când sunt lăsate și *legate*, creditorii au, potrivit principiului fundamental, să fie plătiți înaintea legatarilor, întrucât legatele se plătesc din *activul succesiunii*, după ce se deduc în prealabil datoriile defunctului — „*nemo liberalis, nisi liberatus*”.

b) *Creditorii personali ai moștenitorilor* pot însă cere raportul pe calea *acțiunii oblice* — art. 974 c. civ. — pentru a integra astfel patrimoniul debitorului lor, care ar omite să ceară acest raport — și pe baza considerațiunei că succesiunea intrând, oarecum, de drept, din ziua deschiderii în patrimoniul succesibilului, și ea nefiind o simplă eventualitate, cade, sub aplicația art. 974 c. civ.

c) În cazul însă *când succesiunea se acceptă de către succesori, fără beneficiul de inventar*, situația se schimbă, în sensul că creditorii succesiunii, — ca

4) Pand. Rom. 1924, 2, 65; C. de apel Iași, I, din 31 Mai, 1922.

5) Pand. Rom. 1925, 3, 154, cu Cas. fr. 4 Mai 1922.

3) M. Cantacuzino, nr. 422; Cas. rom. I, 1930, *Jurisprudența Generală* 1930 nr. 161.

atare, vor fi în drept din acest moment, să poată uza de drepturile debitorului lor succesibil, și să ceară raportul, ca și creditorii personali ai succesorilor — așa cum s'a arătat mai sus.

d) În cazul însă când *acceptarea se face sub beneficiul de inventar*, operându-se prin aceasta o separație de patrimoniul, — această separație împiedică pe creditorii succesiunii ca să devină creditorii personali ai eredului acceptant și creditorii acestuia ai succesiunii nu vor putea cere raportul, nici direct și nici pe calea acțiunii oblice.

e) *Legatarii*, nici ei, nu pot cere raportarea darurilor primite de descendenții succesibili, căci art. 763 c. civ. prohibă expres aceasta, și conform — de altfel și cu natura juridică a instituției raportului.

f) Doctrina, ca și jurisprudența, însă, de cu mult în urmă, au încercat un corectiv, acela al *raportului fictiv*, în care, spre deosebire de raportul în sine (efectiv), unde raportarea se face integral, bunul dăruit aducându-se la masa de împărțit; — la raportul fictiv, raportarea se face numai pe hârtie, în socoteală, pentru stabilirea, pur și simplu, a întinderii masei de împărțit și facerea socotelilor.

Prin această modalitate s'ar permite legatarilor să ceară facerea socotelilor pe bază de raportare fictivă, — și o decizie foarte veche, denumită decizia *St. Arroman*, dată de Secțiunile Unite ale casatiei franceze pela 1826 (6) a fixat această concepție.

g) Și, în adevăr, interesul legatarilor ar fi, uneori capital, pentru facerea raportului. Așa, de exemplu, dacă pe urma decujusului (X) ar rămâne 2 copii, A. și B. cărora defunctul le făcuse daruri, încă de când era în viață, în valoare de 960.000 lei. Și dacă la moartea sa, decujusul mai lasă un legatar (Y) pentru 100.000, iar ca avere de succesiune la moartea sa nu rămâne decât 180.000 lei.

Dacă s'ar proceda potrivit normelor legale și descendenții nu vor cere facerea raportului, masa succesorală fiind de 180.000, va reveni să se defalcheze din ea 1/3 pentru acoperirea legatelor. În felul acesta 1/3 fiind de 60.000; se va atribui legatarilor acești 60.000; și deci, mai puțin de cât li se acordase prin testament!

Dacă însă s'ar proceda la raportarea fictivă — de calcul —, descendenții raportând, masa de calcul va fi $960.000 + 180.000 = 1.140.000$ lei, asupra căreia cotitatea disponibilă ar reveni la 380.000 lei, și în acest caz, legatarii vor putea să-și ia din masa succesorală întreaga sumă legată de 100.000 lei, iar descendenților le vor rămâne astfel, restul de 80.000 lei; și soluția ar fi echitabilă.

* * *

O chestiune însă și mai importantă, asupra căreia decizia instanței noastre supreme a adus o soluție perfect juridică, și transpusă în o argumnetare din cele mai desăvârșite, este aceea de a se ști *dacă legatele sunt raportabile?*

Este adevărat că față cu împrejurarea că unele articole ale condiceii noastre civile (ca art. 752, 754, etc. c. civ.) se vorbește de raportarea legatelor; cât și față cu faptul că cu ocazia elaborării codului civil și chiar cu ocazia modificării lui potrivit anteproec-

tului de cod italian (Pisanelli) s'a scos din redactarea art. 751 c. civ. aliniatul textului art. 1008 civ. ital. în cuprinderea: „...*tutto ciò ch'è lasciato per testamento, non è soggetto a collazione*” s'a susținut că se raportează și legatele; și că legiuitorul nostru ar fi rămas la sistemul vechiu al legislației franceze, după care s'ar raporta și legatele.

Totuși, din argumentarea strânsă a deciziei de mai sus se vede clar rostul acestei inadvertențe din codul nostru civil și intenția legiuitorului român de a rămâne la sistemul legislației italiene și tradiția dreptului romanic — Nov. 18 —

Pentru noi chestiunea apare cu totul simplificată, când ne raportăm la natura interpretativă a raportului și față de care, orice liberalitate făcută pentru data morții sale — a dispunătorului — nu poate avea decât un aspect precipitar.

FLORIN SION

Decanul Facultății de Drept din Iași

Din peripețiile conversiunii

Interpretarea art. 2 din decretul-lege dela 29 Noembrie 1933 și art. 3 din legea dela 1 Martie 1934

Sumar : 1. O problemă generală de interpretare. — 2. Sensul art. 6 din legea dela 14 Aprilie 1933 pentru reglementarea datorțiilor. — 3. Cum a fost înțeles acest text de decretul-lege din 29 Noembrie 1933 și ce a voit acest decret în art. 2. — 4. Cum a fost înțeles acelaș text din legea din 4 Martie 1934 și ce a voit această lege în art. 3. — 5. Aceeaș soluție și în ce privește referirea decretului-lege din 29 Noembrie 1933 și a legii din 1 Martie 1934 la art. 5 din legea dela 14 Aprilie 1933. — 6. Consecințe practice în legătură cu aplicarea art. 29 din legea dela 14 Aprilie 1933.

1. În tehnica legislativă se utilizează uneori, pentru a exprima mai simplu și mai clar voința legiuitorului, procedeul de a se face referințe la unele legi anterioare. Procedeul este firesc în diferite legi de tranziție. Se poate întâmpla, însă, ca legiuitorul cel nou să fi înțeles în mod greșit legea veche la care se referă. Lucrul este posibil, căci oricare ar fi autoritatea legii, ea rămâne o operă omenească.

Nu discutăm situația legilor interpretative, căci în cazul interpretării cu caracter de autoritate, date în competența exclusivă a legiuitorului prin art. 36 din Constituție, nu suntem în realitate de cât în fața unei singure legi: legea interpretativă.

Discutăm situația când o lege nouă, având un alt obiect decât cea veche — de exemplu, pentru că, așa cum se întâmplă în cazul pe care-l vom discuta aici, legea nouă privește o altă perioadă de timp decât aceea asupra căreia a purtat legea veche, — își exprimă voința sa printr-o referință la legea veche, numai fiindcă legea veche a fost greșit înțeleasă de legiuitorul cel nou.

Quid juris?

Sunt posibile două soluțiuni. Într-o primă soluțiune — respectuoasă cu prestigiul formal al legiuitorului, dar nerespectuoasă cu voința sa în fond — legea nouă va fi interpretată prin refe-

rire la sensul corect al legii vechi. În cea de a doua soluțiune — respectuoasă cu voința legiuitorului, chiar dacă pentru aceasta trebuie să recunoască la acesta o greșită înțelegere a legii anterioare — se va interpreta legea nouă prin referire la sensul greșit al legii vechi pe care legiuitorul nou l-a avut în considerație.

A enunța problema este, astfel, a o rezolva. Cea de a doua soluțiune se impune. Numai ea respectă voința legiuitorului. Cealaltă crede că trebuie respectat un fals prestigiu, fals fiindcă autoritatea legii nu vine din credință, ci nici nu se prea întâlnește, în infailibilitatea legiuitorului. Dar a trece, de dragul acestui fals prestigiu, peste voința legiuitorului și a ajunge la rezultate pe care acesta nici nu le-a voit, nici nu le-a putut voi, iată ceea ce nu poate fi primit. Când se recunoaște din ce în ce mai mult interpretului dreptul și datoria de a adânci voința legiuitorului până la ceea ce are mai profund și neajuns la lumina conștiinței, făcând din judecător ceea ce noi am numit „un mandatar vrednic al legiuitorului”, este imposibil să primim o teză după care interpretarea ar trebui să fie atât de puțin adâncă încât să nu ajungă nici până la voința conștiinței a legiuitorului, oprindu-se la superficialitatea interpretării literale. Strict vorbind, suntem în ipoteza când voința legiuitorului este clară, dar exprimarea ei a fost nefericit aleasă. Că această exprimare se face prin referire la niște dispozițiuni greșit înțelese dintr-o lege anterioară, aceasta nu poate schimba soluția. Trebuie să constatăm că legiuitorul a înțeles greșit legea anterioară și să-i respectăm voința lui, pe care și-ar fi îmbrăcat-o, de sigur, în altă haină dacă ar fi înțeles cum se cuvine legea vechi.

O asemenea situație curioasă o găsim în ultimele legiuri privind problema datoriilor. Prin decretul-lege dela 29 Noembrie 1933 și prin legea din 1 Martie 1934 s'a înțeles să se împiedice executările silită ale acelor care intrau în unele dispozițiuni ale legii din 14 Aprilie 1933 până la anumite termene. Pentru aceasta, atât decretul-lege din 29 Noembrie 1933 cât și legea din 1 Martie 1934 au declarat că se prelungesc anumite termene din legea dela 14 Aprilie 1933, termene care nu aveau în această lege rostul unor suspendări de executare. Trebuie deci ca interpretarea să ia act de greșita înțelegere a acestor dispozițiuni din partea legiuitorului dela 29 Noembrie 1933 și 1 Martie 1934 spre a se putea ajunge la respectarea voinței ce și-a căutat exprimarea în aceste acte legislative.

Înțelegem a ne ocupa de dispozițiunile art. 5 și 6 din legea reglementării datoriilor agricole și urbane, care au fost greșit înțelese în art. 2 din decretul-lege dela 29 Noembrie 1933 și în art. 3 din legea dela 1 Martie 1934. Ne vom ocupa mai întâi de art. 6 din legea reglementării datoriilor, care este mai simplu și mai propice unei clarificări de cât art. 5 din aceeași lege și vom arăta cum a fost greșit înțeles de autorii decretului-lege din 29 Noembrie 1933 și ai legii din 1 Martie 1934 și care a fost adevărata lor voință. Vom arăta apoi că aceeași este situația și în ce privește referirea acestor acte legislative la art. 5 din legea dela 14 Aprilie 1933. În sfârșit, vom face unele observații

uni de ordin practic asupra aplicațiunilor acestor texte în legătură cu dispozițiunile art. 29 din legea dela 14 Aprilie 1933.

* * *

II. Articolul 6 din legea dela 14 Aprilie 1933 pentru reglementarea datoriilor cuprinde patru alineate. Dintre acestea, alineatul I și III prevăd un moratoriu de șase luni dela promulgarea legii pentru toți debitorii proprietari rurali (al. I) și urbani (al. III) care nu beneficiază de moratoriile mai lungi prevăzute de articolele precedente ale legii, cu singura condiție ca totalul datoriilor să întrecă venitul brut pe un an al debitorului, constatat după rolurile fiscale. Acest moratoriu de șase luni a expirat la 14 Octombrie 1933.

Aliniatele II și IV acordă acestor debitori încă un beneficiu după expirarea moratoriului de șase luni. Iată ce spune alineatul al doilea: „După expirarea acestui moratoriu ei nu vor putea fi urmăriți *dacă* vor oferi a plăti datoria lor în 5 rate anuale egale, plătibile la 1 Decembrie al fiecărui an, cu o dobândă de doi la sută peste scontul Băncii Naționale a României”. Alineatul al patrulea, privind pe debitorii urbani, are aceeași redacțiune ca și alineatul al doilea, privitor la cei rurali, cu singura deosebire că se prevede un număr de trei rate anuale în loc de cinci.

Este clar: după expirarea moratoriului de șase luni, adică după 14 Octombrie 1933, acești debitori pot fi urmăriți, ei neputând împiedica urmărirea decât prin facerea unei oferte de a plăti datoria în rate anuale (trei sau cinci, după cum debitorul este proprietar urban sau rural).

Există vreun termen până când se pot face aceste oferte? După lege, nici unul, afară, firește, de ajungerea la capăt a execuțiunii silită. Regulamentul legii (art. 21) prevede termenul de 1 Decembrie 1933. E discutabilă valabilitatea acestui text de regulament. În orice caz, acest termen nu are nici după regulament sensul de a acorda un moratoriu (1). A considera că posibilitatea de a face ofertele după expirarea moratoriului de șase luni echivalează cu un moratoriu este o interpretare contrarie și textului și complet nerațională, căci face de neînțeles existența alineatelor I și III care prevăd moratoriul de șase luni. În adevăr, dacă moratoriul ține până la 1 Decembrie 1933 sau până se socotește că se pot face ofertele, nu se înțelege de ce se mai vorbește de un moratoriu de șase luni: textul ar fi inutil. Prin urmare, după 14 Octombrie 1933, art. 6 nu prevede altă posibilitate de oprire a executării decât facerea ofertei de plată în rate.

* * *

1) Art. 21, al. III—IV: „După expirarea acestui moratoriu, debitorii nu vor putea fi urmăriți, *dacă* vor oferi a plăti datoria lor în cinci rate anuale egale, plătibile la 1 Decembrie al fiecărui an, cu o dobândă de 2 la sută peste scontul Băncii Naționale a României, dobândă care va putea fi încorporată în cele cinci anuități.

Oferta de plată în condițiunile de mai sus se va putea produce oricând până la primul act de urmărire de care debitorul a luat cunoștință, dar cel mai târziu până la exigibilitatea primei rate, adică până la 1 Decembrie 1933”.

Articolul următor aplică și debitorilor urbani aceleași dispozițiuni, numai că numărul ratelor este redus la trei.

III. Ofertele prevăzute în al. II și IV din art. 6 nu s'au prea făcut. Debitorii au preferat să aștepte, în speranța, atât de probabilă, a unor legiuiri de conversiune mai favorabile pentru debitori (2). Problema lichidării datoriilor se impunea, cum se impune și acum, din ce în ce mai stringent. Astfel încât, după 14 Octombrie 1933 și în preajma datei de 1 Decembrie 1933, când cădea prima rată a dobânzilor anuale, prevăzută de art. 1 din lege, guvernul a simțit nevoia să împiedice executările, atât pentru acei cari beneficiau de moratoriul de cinci sau doi ani și cari nu-și puteau plăti dobânzile, cât și pentru aceia cari nu intra de drept în aceste moratorii lungi, dar ar putea beneficia de eșalonări moratoriale, conform art. 5 și 6, dacă ar face oferte de plată.

În aceste condițiuni, pe calea decretului-lege din 29 Noembrie 1933, edictat între dizolvarea unui parlament și alegerea altuia, iar astăzi ratificat prin art. 7 al legii din 1 Martie 1934, s'a prevăzut următoarea dispozițiune în art. 2 al. 1: „Termenul de 1 Noembrie 1933, prevăzut de art. 5 precum și acela de 1 Decembrie 1933, prevăzut de art. 4 și 6 din aceeași lege, cu toate obligațiunile și efectele legate de aceste termene, se prorogă până la data de 1 Martie 1934 inclusiv”. După care urmează alineatul al doilea, în următorul cuprins: „Până la această dată toți debitorii din art. 6 vor putea face ofertele prevăzute de acest text”.

Ce însemnează prorogarea până la 1 Martie 1934 a termenului de 1 Decembrie 1933 din art. 6 al legii pentru reglementarea datoriilor?

Dacă rămânem la interpretarea corectă a art. 6 din legea reglementării datoriilor, art. 2 din decretul-lege poate avea în această privință două interpretări, ambele restrictive ale sferei sale de aplicațiune.

Prima, care ține seama de art. 6 din legea reglementării datoriilor, fără a lua în considerație și art. 21 din regulamentul acelei legi, despre care se poate susține că nu ar respecta legea, ar înțepe prin observațiunea că art. 6 nu prevede *in terminis* data de 1 Decembrie 1933, ci un 1 Decembrie nedeterminat în ce privește anul, și anume prevede că debitorii cari fac oferte de plată în cinci (respectiv trei) rate anuale vor putea plăti aceste rate la 1 Decembrie în fiecare an. În această interpretare, art. 2 din decretul-lege nu ar fi voit decât să prelungească termenul de plată al ratei de 1 Decembrie 1933 pentru acei cari făcuseră oferte și se obligaseră la plata în rate anuale.

A doua interpretare, care pe lângă textul art. 6 din legea dela 14 Aprilie 1933 ia în considerație și art. 21 din regulament, unde se prevede că ofertele din art. 6 se pot face numai până la 1 Decembrie 1933, ar fi aceasta: art. 2 din decretul-lege a prelungit, pe de o parte, termenul până când se pot face ofertele și, pe de altă parte, termenul de plată al primei rate pentru acei cari făcuseră deja aceste oferte.

Nici una, nici alta din aceste două interpretări nu reprezintă însă voința legiuitorului excepțional, care a edictat decretul-lege din 29 Noembrie 1933.

În primul rând, dat fiind faptul că, pe de o parte, foarte puțini debitori au făcut oferte de plată și, pe de altă parte, guvernul voia să împiedice urmărirea silită a marelui masă de debitorilor până ce se va veni cu o soluție pe cale de lege, nu pot fi primite aceste interpretări, căci am văzut că simpla eventualitate de a se face oferte nu însemna, din punctul de vedere al legii din 14 Aprilie 1933, o suspendare a executărilor, ci suspendarea a încetat la 14 Octombrie 1933. Aceste interpretări ar însemna avalanșa executărilor silită.

În al doilea rând, în raportul cu care a fost prezentat spre semnare M. S. Regelui proiectul de decret-lege se spune că se prorogă până la 1 Martie 1934 „și termenul de 14 Octombrie 1933 prevăzut de art. 6 din această lege”, cu toate că textul decretului-lege nu prevede nimic în această privință.

În al treilea rând, dacă autorii decretului-lege ar fi înțeles să prelungească numai termenul de facerea ofertelor, ei n'ar fi avut nevoie de calea extraordinară, ce dă loc la controverse constituționale ale decretelor-legi, ci ar fi făcut-o printr-o simplă modificare a regulamentului legii din 14 Aprilie 1933, căci, așa cum am arătat, numai în regulament se prevede un termen până când se pot face ofertele.

Iată din ce considerațiuni conchidem că autorii decretului-lege au voit împiedicarea execuțiunilor silită față de toți aceia cari sunt prevăzuți de art. 6 din lege. Totuși, textul afirmă cu totul altceva.

De ce? Singura explicație admisibilă este că guvernul a socotit că prorogând termenul de 1 Decembrie 1933 — a cărui existență chiar în lege este discutabilă — a suspendat și executările până la 1 Martie 1934, deși moratoriul expirase la 14 Octombrie 1933.

Că legiuitorul excepțional dela 29 Noembrie 1933 nu avea o înțelegere exactă a art. 6 din legea dela 14 Aprilie 1933 rezultă și din existența a două aliniate în art. 2 din decretul-lege. În adevăr, dacă ar fi înțeles art. 6 din lege, fie și coroborat cu art. 21 din regulament, în sensul lui corect, și anume că după 14 Octombrie 1933 și până la facerea ofertelor creditorii pot face acte de executare și că numai facerea ofertelor o poate opri, nu se înțelege de ce art. 2 din decretul-lege cuprinde două aliniate și anume după ce în primul alineat se declară prorogat termenul de 1 Decembrie din art. 6 până la 1 Martie 1934, se adaugă în aliniatul al doilea că până la această dată debitorii din articolul 6 vor putea face ofertele. Ar fi o repetițiune inutilă. În realitate, autorii decretului-lege vor fi înțeles prin unul din aliniate să prevadă un moratoriu sau o suspendare a executărilor până la 1 Martie 1934, iar prin celălalt să permită facerea ofertelor până la aceeași dată.

Probabil că autorii decretului-lege si-au zis că dacă există un termen până când debitorii pot face ofertele, aceasta ar însemna că până atunci li se respectă un termen de reflexiune care ar fi de natură să împiedice executarea.

2) Debitorii au putut observa, din art. 26 al legii dela 14 Aprilie 1933, că e mai bine să nu facă înțelegere cu creditorii. În adevăr, acest text a interzis să se prevaleze de dispozițiunile acelei legi debitorii cari făcuseră înțelegeri cu creditorii sub imperiul legilor anterioare.

Accasta fiind situațiunea, soluția juridică nu poate să fie decât că sub imperiul decretului-lege din 29 Noembrie 1933 au fost suspendate urmărirea tuturor debitorilor prevăzuți de art. 6 din legea dela 14 Aprilie 1933, căci autorii decretului-lege nu s'au referit la sensul corect al acestui text de lege, ci la sensul greșit pe care ei îl credeau corect, după care acest rezultat trebuia produs.

De altfel, după câte știm, instanțele judecătorești interpretează decretul-lege din 29 Noembrie 1933, ca și legea din 1 Martie 1934, în sensul că urmărirea sunt suspendate deși nu s'au făcut încă ofertele. În orice caz, aceasta este soluția adoptată de Secția de notariat a tribunalului Ilfov (5). Asupra unei nuanțe de aplicare vom reveni în dată.

* * *

IV. Legea din 1 Martie 1934 a ratificat decretul-lege din 29 Noembrie 1933 și i-a prorogat efectele până la 1 Iunie 1934. Aceasta rezultă suficient din textele legii și din unele declarații făcute în parlament. Deci, ceea ce am spus cu privire la art. 2 din decretul-lege dela 29 Noembrie 1933, se aplică și aici.

Dispozițiunea ce interesează problema ce discutăm este art. 3, care are următorul cuprins: „Debitorii arătați în art. 5 și 6 ale legii de mai sus (e vorba de legea din 14 Aprilie 1933) vor putea forma ofertele prevăzute în acele texte până la 1 Iunie 1934, iar plata ratelor fixate pentru acoperirea datoriilor lor se va face începând tot dela această dată”. Este evident că după text ar trebui să conchidem și aci că nu s'a voit decât o prelungire a plății primelor rate. Dar toate argumentele care ne-au condus la concluzia contrară față de textul decretului-lege rămân valabile și aici, legea neînțelegând, mai ales în această privință, să schimbe regimul stabilit prin decretul-lege.

* * *

V. Art. 5 din legea reglementării datoriilor agricole și urbane acordă proprietarilor de imobile urbane construite sau dobândite între anume date, cu un anume maximum al venitului anual, locuite tot timpul de cel ce le-a construit sau dobândit, dreptul de a nu fi urmăriți pentru anumite datorii ale lor în legătură cu aceste imobile „dacă vor oferi a plăti datoria lor în 5 ani în rate egale, semestriale, plătibile la 1 Mai și 1 Noembrie ale fiecărui an, cu începere dela 1 Noembrie 1933, cu o dobândă egală cu scontul Băncii Naționale”.

Cum atât decretul-lege din 29 Noembrie 1933 cât și legea din 1 Martie 1934 prorogă în aceleași texte și termenul de 1 Noembrie 1933 din art. 5 și termenul de 1 Decembrie din art. 6; cum, pe de altă parte, nu se înțelege de ce acei cari îndeplinesc condițiunile mai complexe din art. 5 nu ar

beneficia de suspendarea de care beneficiază acei cari îndeplinesc singura condiție pusă în art. 6, urmează a decide că și aci prorogarea termenului de a face ofertele atrage și suspendarea urmărilor până la acel termen, deși nu s'au făcut ofertele. Și aceasta, de asemenea, cu toate că interpretarea textuală a decretului-lege și a legii din 1 Martie 1934 ar impune soluția contrară.

* * *

VI. Curioasa situațiune arătată mai sus duce și la unele consecințe practice care solicită atențiunea noastră. În adevăr, cum este ușor de observat, apar trei perioade în aplicarea articolului 6 din legea dela 14 Aprilie 1933, cu trei regimuri juridice deosebite.

Prima perioadă a durat până la expirarea moratoriului, la 14 Octombrie 1933. În acest timp, urmărirea au fost suspendate. Ceva mai mult, conform art. 29 din lege, s'au anulat de drept toate actele de urmărire, inclusiv acelea anterioare promulgării legii din 14 Aprilie 1933.

Deși unii au încercat să susțină că dispozițiunile art. 29 nu s'ar aplica moratoriului de șase luni prevăzut de art. 6, ci numai moratoriilor lungi prevăzute de art. 1 din lege (cel de cinci ani și cel de doi ani), totuș aplicarea dispozițiunilor art. 29 și în cazul moratoriului de șase luni ne apare în afară de orice îndoială. În primul rând, textul art. 29 nu distinge, ci vorbește de toți debitorii cari intră în prevederile legii. În al doilea rând, art. 6 acordă un „moratoriu”, iar nu o simplă suspendare, și moratoriul înseamnă o prorogare a scadenței și, în mod logic, prematuritatea oricăror măsuri de execuție făcute mai înainte de această scadență. În sfârșit, legea cuprinde mai multe moratorii: pe lângă cele de cinci ani și de doi ani, prevăzute în art. 1, și pe lângă moratoriul de șase luni din art. 6, mai sunt și eşalonările prevăzute în art. 4, 5 și 6, un fel de moratorii parțiale condiționate. Care ar fi motivul ce ne-ar putea îndreptăți de a separa net moratoriul de 6 luni de toate celelalte, și a-i refuza acestuia efectul anulatoriu prevăzut de art. 29? Nu vedem nici unul. Dacă moratoriul de șase luni ar fi fost general, iar nu în funcție de îndeplinirea unor condițiuni speciale, s'ar fi putut zice că art. 29 care se aplică „debitorilor intrând în condițiunile legii” nu se poate referi la un text care ar fi prevăzut un moratoriu aplicabil oricui. Dar nu aceasta e situația, căci moratoriul de șase luni nu se acordă decât debitorilor cari îndeplinesc anume condițiuni speciale (este drept, foarte simple).

A doua perioadă începe dela 14 Octombrie 1933 și durează până la decretul-lege din 29 Noembrie 1933. În tot acest timp, cei cari nu au făcut oferte au putut să fie executați (firește, dacă nu beneficiau de moratoriile lungi), căci acesta este sensul exact și foarte clar al legii din 14 Aprilie 1933, iar decretul-lege din 29 Noembrie 1933, ca și legea din 1 Martie 1934, nu au înțeles să retroactiveze asupra acestei perioade.

Este însă de observat că dacă urmărirea s'a început în timpul primei perioade, toate actele de urmărire făcute până la 14 Octombrie 1933 fiind anulate, ea nu a putut fi continuată valabil după această dată, actele continuative anulându-se pe cale de consecință. Numai dacă actele de începerea, sau reînceperea executării se plasează în această a doua perioadă, ele sunt valabile.

3) În cursul anului precedent, de altfel, art. 6 din legea reglementării datoriilor a fost înțeles de această instanță cu aceeași greșală de interpretare pe care au făcut-o apoi autorii decretului-lege și ai legii din 1 Martie 1934: s'a socotit că moratoriul n'a încetat la 14 Octombrie 1933, ci că durează până la 1 Decembrie 1933. Apoi, firește, decretul-lege nu a mai suscitât nicio dificultate de interpretare. Cu începerea noului an judiciar, am pus în relief în noul compend de judecată dificultatea interpretării și am ajuns la menținerea soluției, cu o altă motivare, aceea pe care o expunem aci.

A treia perioadă începe dela decretul-lege din art. 29 Noembrie 1933 și ține până la 1 Iunie 1934. Am văzut că și sub imperiul decretului-lege din 29 Noembrie 1933 și sub imperiul legii din 1 Martie 1934, executările sunt oprite pentru cei ce intră în prevederile art. 5 și 6 din legea dela 14 Aprilie 1933.

Pentru aceasta de a treia perioadă se pune următoarea problemă: oare și în cazul aplicării decretului-lege și al legii din 1 Martie 1934 se produce efectul anulatoriu retroactiv prevăzut de art. 29 din legea reglementării datoriilor agricole și urbane, sau acest efect nu se produce în această perioadă?

Pentru a răspunde, să ne amintim de ce nu se pot face executări în această perioadă. Să ne amintim că autorii decretului-lege și ai legii din 1 Martie 1933 au socotit, greșit, că art. 6 din legea reglementării datoriilor dădea debitorilor un termen de gândire spre a face sau nu ofertele și că acest termen ar fi implicat imposibilitatea executării silite până la scadența lui. Este deci, foarte probabil că autorii decretului-lege și ai legii din 1 Martie 1934 au socotit că simplul termen de gândire dat debitorului nu poate anula toate actele de urmărire făcute în trecut, ci numai suspendă executarea, rămânând ca numai atunci când debitorii se decid să facă ofertele legale ei să fie considerați că au intrat în beneficiile legii, și deci să se considere anulate și actele anterioare de urmărire. Interpretarea aceasta apare și mai justificată atunci când luăm în considerație calea excepțională pe care a fost luată măsura la 29 Noembrie 1933. Valabilitatea unui decret-lege nu poate fi justificată decât printr-o stare de imperioasă necesitate. Dar dacă s'ar putea considera suspendarea executărilor ca fiind de o imperioasă necesitate, anularea retroactivă a tuturor măsurilor de executare ce au avut loc înainte de 29 Noembrie 1933 nu prezintă un astfel de caracter, situația acestor măsuri de urmărire putând rămâne foarte bine în suspensie până ce parlamentul își va spune cuvântul său. Acesta e punctul de vedere ce a fost adoptat la începutul acestui an — nu am putea spune dacă definitiv — la Secția de Notariat a tribunalului Ilfov.

Este de observat însă, din punct de vedere practic, că, față de împrejurarea că marea majoritate a urmăririlor sunt începute în prima perioadă, adică mai înainte de 14 Octombrie 1933, soluția anulării este mai totdeauna indicată, chiar și pentru actele intervenite în perioada doua. Numai în foarte rarele cazuri când primele acte de urmărire au fost făcute în scurtul interval de timp care formează cea de a doua perioadă, urmărirea rămâne în parte valabilă, și anume în ce privește actele făcute în această perioadă, anulându-se numai actele intervenite după decretul-lege din 29 Noembrie 1933 (4).

Cititorul va aprecia, odată mai mult, nevoia, față de asemenea complicații, de a se ajunge la o soluție simplă, clară și curagioasă a problemei datoriilor.

TRAIAN BROȘTEANU

Doctor în Drept, Judecător de sedință la Tribunalul Ilfov

4) Un asemenea caz s'a rezolvat prin sentința nr. 150 din 23 Februarie 1934 a Tribunalului Ilfov s. Notariat (dosarul 6903 din 1932).

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 7 Noembrie 1933

Președenția d-lui SEVER TIPEI, Consilier

Olimpiada N. Dumitrescu și a. cu V. Alexandrescu și a
Deciziunea n. 1409

Legea accelerării judecăților. Copii de acte de cari părțile înțeleg să se servească în proces. Termenul în care se depun la dosar. Invocarea originalilor. Se poate face în orice stadiu, al procesului. Art. 1, 33 și 61 din legea accelerării judecăților din 1929.

Act autentic. Testament. Pierderea originalului părții. Invocarea exemplarului aflat la tribunalul de notariat. Considerat ca original. Aplicațiune. Art. 12 din legea autentificării actelor.

1. *Legea accelerării judecăților prevăzând că actele — originale sau copii — de cari părțile înțeleg să se servească în proces, trebuie depuse până la prima zi de înfățișare, nu fixează nici un termen pentru prezentarea originalilor acte, ale căror copii au fost depuse la dosar, așa că prezentarea acestora poate fi cerută și făcută oricând în cursul procesului.*

În asemenea condițiuni, când una din părți a pierdut originalul unui testament, a cărui copie legalizată se găsea depusă la dosarul cauzei încă dela prima instanță, ea poate invoca originalul adus dela arhivele Statului, ca în speță, oricând în cursul procesului, deci chiar înaintea instanței de trimitere în urma unei casări.

2. *Potrivit art. 12 din legea autentificării actelor, atât actele prezentate semnate și predate părților după autentificare, cât și exemplarul iscălit în fața magistratului și păstrat în dosarul de acte autentice al tribunalului, sunt considerate originale.*

Curtea.

Asupra recursului făcut de Olimpiada Nicolau Dumitrescu în cortra jurnalelor nr. 4725 din 1932, a celui din 7 Noembrie 1932, a celui cu nr. 1511 din 1932 și a deciziunii nr. 148 din 1933, date de Curtea de apel București s. I-a.

Văzând și motivele I și II de casare, astfel formulate:

I. Exces de putere, violarea principiilor relative la efectele casării cu trimitere, omisiune esențială prin aceea că, Curtea de trimetere a primit în discuțiune un act de care intimații nu se mai puteau servi nici la instanța dinainte de casare ca unii ce nu l'au depus acolo până la închiderea desbaterilor, și a omis a se pronunța asupra acestui fapt.

Am cerut Curții de fond să constate că intimații nu mai pot produce la dosar acte noi, în speță testamentul copie sau original, neputându-se servi decât de probele sau actele invocate sau depuse la instanța a cărei deciziune a fost casată.

Intr'adevăr, este constant în drept că instanța de trimitere, în urma casării, judecă din nou în fapt și în drept litigiul pe temeiul faptelor, actelor și probelor aflate la dosar; că, prin consecință instanța de trimitere nu poate avea în vedere alte acte decât cele aflate la dosarul Curții secția III-a.

Am ridicat în termen util această excepțiune bazată și pe legea accelerării susținând că intimații au pierdut dreptul conform acestei legi de a prezenta acte noi sau de a formula cereri de probatorii, dacă nu au făcut-o până la prima zi de înfățișare.

Acest punct de privire va forma obiectul motivului II de casare.

Intr'adevăr, a se admite unei părți să vină cu acte noi înaintea instanței de trimitere, acte pe care le-a putut avea, dar nu a voit a le înfățișa înaintea instanței a cărei decizie a fost casată, ar însemna a-i acorda posibilități de apărare pe care le-a pierdut nefiind deduse în desbateri până la închiderea lor.

Argumentul Curții de fond, că înaintea instanței de trimitere se pot invoca orice excepțiuni, și orice probă care putea fi invocată și la instanța a cărei hotărîre a fost casată, de oarece instanța de trimitere e continuatoare instanței dinainte de casare, este greșit în drept și în orice caz neaplicabil în speță, pentru că înaintea s. III a Curții de apel, unde intimații înțelegeau să-și valorifice drepturile pe un testament, subsemnata le-am cerut până la închiderea desbaterilor prezentarea originalului testament, lucru pe care intimații nu l-au făcut, astfel că nu se poate vorbi, cum face Curtea de trimitere, de un act sau o probă care putea fi invocată la Curtea de apel s. III-a.

Căci dacă instanța de trimitere este într'adevăr, după cum însăși Curtea afirmă, continuarea instanței dinainte de casare, ea nu poate primi în discuțiune azi, un act sau o probă pe care nu o mai putea primi în discuție acea instanță înainte de casare.

Odată ce prezentarea originalului i-a fost cerută părții, în speță intimaților, în tot cursul desbaterilor înaintea Curții de apel s. III-a și intimații nu au prezentat testamentul în chestiune, a li se îngădui a-l prezenta astăzi, ar însemna să se creieze părți care era decăzută dela această prezentare de act înaintea instanței casate, o situațiune mai bună, în urma recursului meu, admis de Înalta Curte ca fondat.

Curtea de trimitere înlătură această obiecțiune și primește în discuțiune un act de care intimații nu se mai puteau servi nici chiar la instanța dinainte de casare, ca unii ce nu l-au depus acolo, cu toate că au fost interpretați a-l depune până la închiderea desbaterilor.

Hotărînd astfel, Curtea de fond comite un exces de putere, violează principiile relativ la efectele casării și omite tot odată a se pronunța asupra faptului că intimații n'au înfățișat înaintea Curții de apel s. III-a, testamentul original până la închiderea desbaterilor, iar omisiunea este esențială; căci dacă Curtea de trimitere s'ar fi ocupat de această împrejurare, n'ar fi putut argumenta așa cum a făcut-o, că intimații se pot folosi de testament, fiindcă puteau să-l invoace la instanța dinainte de casare, când constant este că ei nu-l mai puteau înfățișa la acea instanță, îndată ce nu l-au produs până la închiderea desbaterilor.

Cerem dar, pentru acest motiv, admiterea recursului de față și casarea deciziunii atacate cu recurs.

II. Exces de putere; violarea art. 61, alin. 3, combinat cu art. 33, paragr. 11, legea accelerării din 11 Iulie 1929, prin aceea că, Curtea de fond a primit în discuțiune un act depus tardiv la dosar și în afară de prevederile legii accelerării.

Am opus și cerut înlăturarea testamentului din desbateri, ca unul ce n'a fost depus nici în original, nici în copie, în termenul prescripției de legea accelerării.

Intr'adevăr, intimații cari au înțeles, cum constată și Înalta Curte, a-și valorifica drepturile lor numai pe temeiul testamentului defunctului Costache Alexandrescu, erau și nu și a înfățișa actul așa cum li s'a cerut până la închiderea desbaterilor înaintea instanței dinainte de casare și în orice caz până la primul termen fixat după punerea în aplicare a legii accelerării din 11 Iulie 1929, adică 1 Septembrie 1919.

Ori, este învederat în fapt că, în apel, înaintea secțiunii a III-a am avut, după 1 Septembrie 1929, termene de înfățișare la 31 Octombrie 1929, 20 Februarie 1930 și 6 Martie 1930, când s'au pus concluziuni în fond și apelanții n'au prezentat testamentul, nici copia, de care se folosesc acum înaintea instanțelor de trimitere.

De asemenea, n'au depus actul nici până la prima zi de înfățișare înaintea Curții de trimitere.

Argumentarea Onoratei Curți de trimetere că, fiind vorba de original poate fi prezentat oricând dacă copia există la dosar și că, în speță, o atare copie existând depusă de subsemnata la dosar, obiecțiunea subsemnatei, întemeiată pe legea accelerării nu poate fi ținută în seamă, argumentarea aceasta este greșită în drept și dată numai cu violarea art. 1, 33 și 61, alin. 3 din legea accelerării, texte ce prevăd și impun părții când proba consistă în acte să depună la dosar sub sancțiunea decăderii actele în atâtea copii certificate câte părți sunt, plus un exemplar de fiecare act pentru instanță, ceea ce, în fapt, intimații nu au făcut în acest proces.

Intr'adevăr, nici la tribunal, nici la Curte s. III-a intimații n'au depus în copie testamentul pe care îl invoacă și îl sprijină azi pretențiunile lor.

Socot, deci, că numai prin exces de putere și violarea ziselor texte din legea accelerării, a putut Curtea de fond trece peste obiecțiunea subsemnatei, cer dar și pentru acest motiv casarea deciziunii atacate cu recurs.

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs, rezultă că Virgil Alexandrescu, Dumitru Alexandrescu, Vasile, Octavian și Virgil Gheorghiu, Elena Georgescu, Eliza și Solo Alexandrescu, au chemat în judecată înaintea tribunalului Ilfov, pe Olimpiada Nicolau Dumitrescu, C. Petrescu și Maria Constantinescu, cerând în calitate de moștenitori împărțirea averii imobiliare rămase pe urma defunctului Constantin Alexandrescu, în două părți egale, una pentru Olimpiada Nicolau Dumitrescu și alta pentru toți ceilalți moștenitori;

Că, reclamanții își sprijineau cererea lor pe testamentul defunctului C. Alexandrescu, testament pe care însă nu l-au prezentat, mulțumindu-se să depună la dosar două acte de tranzacție dintre părți și un proiect de act de partaj voluntar nesemnat de Olimpiada N. Dumitrescu;

Având în vedere că tribunalul a respins acțiunea, dar Curtea de apel s. III a reformat sentința primei instanțe și a admis acțiunea pe motiv că părții au în favoarea lor prescripțiunea de 30 ani, nemai fiind astfel nevoie să se prezinte testamentul, așa cum ceruse părțile;

Că, însă, această Înalță Curte, prin decizia nr. 1077 din 1931 a casat deciziunea instanței de apel—pe consideratiunea că din moment ce reclamanții și-au sprijinit acțiunea pe testamentul lui C. Alexandrescu nu se putea refuza înfățișarea acestui act în original, cât timp reclamanții nici nu s'au prevalat de prescripțiunea de lungă durată,—iar Curtea de ape București s. I-a, ca instanță de trimitere, a admis acțiunea;

Că, pentru a decide astfel Curtea de fond constată că pentru a se conforma deciziunii Înaltei Curți de casare reclamanții au depus la dosar o copie legalizată la 1892 de pe testament, dar instanța i-a obligat din oficiu să prezinte originalul de la secția notariat, celălalt original fiind pierdut; că, acest act

găsindu-se în arhivele Statului a fost trimis Curții; că Olimpiada N. Dumitrescu a susținut că actul trebuie scos din cauză de oarece reclamantii nu l-au depus înainte de casare, iar după casare instanța de trimitere nu poate judeca decât după actele și probe aflate deja la dosar, iar nu după acte și probe noi;

Că, constată Curtea de apel, această obiecțiune este neîntemeiată, de oarece înaintea instanței de trimitere se pot invoca orice probe și excepțiuni care puteau fi invocate înaintea instanței a cărei hotărâre a fost casată;

Că, mai departe stabilește că atât originalul cât și copia legalizată a testamentului puteau fi produse înaintea instanței de trimitere, de oarece la dosarul tribunalului existând deja o copie depusă de Olimpiada N. Dumitrescu, aceste două acte nu au fost socotite ca originale ale acestei copii, iar, potrivit legii accelerării judecăților, originalele actelor aflate în copie la dosar, pot fi depuse oricând;

Că, în fine, mai motivează Curtea de apel, faptul că copia din dosarul tribunalului este depusă de părita Olimpiada N. Dumitrescu, nu poate duce la altă soluțiune, de oarece acea copie este dobândită cauzei și de ea se poate deci prevala oricare din părțile în proces;

Că, obiecțiunea de tardivitate depunerii originalului este de asemenea neîntemeiată, de oarece art. 61 din legea accelerării nu cere ca originalul să fie depus odată cu acțiunea, iar în ce privește susținerea că exemplarul din arhivele Statului nu ar fi un original în sensul art. 1188 cod. civ., nu poate fi luată în considerare, întrucât sistemul legii de autentificare a actelor din 1886 este tocmai să considere ca original atât exemplarul remis părților cât și cel rămas la arhivă, după cum se vede din art. 12 al suszisei legi;

Având în vedere că prin motivele I și II de casare se susține că instanța de apel a comis un exces de putere, o omisiune esențială și o violare a principiilor referitoare la efectele casării cu trimitere și a art. 61, 33 și 1 din legea accelerării din 1929, atunci când a admis să se producă înaintea instanței de casare probe noi ce nu fuseseră depuse la instanța a cărei deciziune se casase și atunci când a trecut peste faptul că reclamantii conform legii accelerării, nu puteau depune acte noi decât până la prima zi de înfățișare;

Considerând că, în principiu înaintea instanței de trimitere, părțile pot propune orice mijloc de apărare sau probe, pe care ar fi fost în drept și în termen să le propună și înaintea instanței a cărei sentință a fost casată;

Considerând că legea accelerării dispunând ca actele — originale sau copii, — de cari părțile înțeleg să se servească, trebuie depuse până la prima zi de înfățișare, nu fixează nici un termen pentru prezentarea originalelor acte, ale căror copii au fost depuse la dosar, așa că prezentarea acestora poate fi cerută și făcută oricând în cursul procesului;

Că, în speță, originalul testamentului defunctului C. Alexandrescu, adus dela arhivele Statului și a cărui copie ce se găsea depusă la dosarul cauzei încă dela tribunal, adică dela prima instanță, putea fi invocat oricând în cursul procesului, deci și înain-

tea instanței de trimitere, așa că, cu drept cuvânt și fără a comite vre-un exces de putere, violare de lege sau omisiune esențială, a trecut Curtea de apel peste obiecțiunile ridicate, în această privință, de către Olimpiada N. Dumitrescu.

Că, deci motivele I și II de casare sunt neîntemeiate și trebuie respinse.

Asupra motivului III:

Exces de putere, violarea art. 1188 cod. civ. prin aceea că Onor. Curte de trimitere consideră drept original exemplarul de testament dela dosarul autentificării, când partea nu prezintă originalul și nici nu stabilește că acest original nu există.

Am susținut înaintea Curții de trimitere că exemplarul din dosarul autentificărilor nu valorează originalul în sensul art. 1188 cod. civ., că a decide astfel ar însemna să înălțurăm atât litera cât și înțelesul acestui text; mai mult încă ar însemna să-l desființăm, pentru că în sistemul legii noastre de autentificare întotdeauna rămâne un exemplar la dosarul tribunalului de notariat, care exemplar dacă l'am considera original, cum face Curtea de fond, nici odată nu s'ar mai găsi loc la aplicarea art. 1188 cod. civ.

Cred, dar, că actul original este numai acela care se înmânează părții și neprezentarea lui în cauza de față, lipsește pe intimați de proba legală a pretențiunilor lor.

Numai prin violarea art. 1188 cod. civil, care reglementează valoarea în justiție a actelor originale și a diferitelor copii numai în caz când originalul nu există, Curtea de fond a putut primi pe intimați să folosească drept original exemplarul aflat în dosarul de autentificare.

Având în vedere că, prin ultimul motiv de casare se susține că instanța de apel a comis un exces de putere și o violare a art. 1188 cod. civ., atunci când a considerat actul adus de la arhivele Statului ca fiind un original;

Considerând că, potrivit legii autentificării actelor din 1886, atât actele semnate și predate părților după autentificare, cât și exemplarul înscălit în fața magistratului și păstrat în dosarul de acte autentice, sunt considerate originale;

Că, aceasta se învederează nu numai din spiritul legii, ci și din însuși textul ei, de oarece art. 12 al legii, atunci când vorbește de liberarea de copii de pe exemplarul păstrat în dosarul de autentificări, denumeste în mod precis acest exemplar ca original și de altfel ar fi de neînțeles să se admită scoaterea de copii după acest exemplar, dacă el nu ar fi considerat original;

Că, așa fiind, nu se poate susține cu succes în speță, că testamentul adus dela arhivele Statului — unde se afla depus în dosarul de acte autentice mai vechi ale secției de notariat — nu trebuie considerat act original și deci, cu drept cuvânt și fără exces de putere sau violare de lege, a respins Curtea de apel obiecțiunile ridicate în această privință, de recurentă;

Că, deci și acest motiv este neîntemeiat, așa că recursul are a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 4 Octombrie 1933

Președinția d-lui CONST. G. RĂTESCU, președinte

Banca M. Finkels cu Ing. G. Romașcu.

Decizia civilă 673.

Poprire. Cale de atac. Contestatie. Cauțiune. Art. 907 și 908 cod. com. nu au fost abrogate prin art. 740 pr. civ. Cauțiunea ce trebuie fixată de judecător la data încuviințării nu poate fi completată ulterior.

Textul clar redactat al art. 458 și 463 pr. civ. precizează că în contra încuviințării unei poprii se pot face contestații de orice natură și de către orice parte interesată, deci se poate pune în discuție pe cale de contestație nu numai înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului hotărârii atacate sau modul cum aceasta s'a executat în fapt sau drepturile terților lezați, ci de către oricine se simte prejudiciat și pentru orice motiv de formă sau de fond.

Art. 907 și 908 cod. com. cuprind și dispoziții cu caracter procedural când arată că „poprirea nu se poate înființa decât numai cu dare de caucie”, adică indică mijlocul prin care legiuitorul permite realizarea dreptului recunoscut titularului unei creanțe comerciale de a înființa o poprire; ca atare art. 907-908 cod com. nu au fost abrogate prin art. 740 pr. civ.

În contra ordonanței prezidențiale, dată în materie de poprire, neexistând cale ordinară de reformare, prin care cei interesați să poată repune în discuție întreg fondul afacerii, cererea creditorului de a i se fixa cauția de alți judecători decât cei arătați de lege și pe calea extraordinară a contestației este inadmisibilă.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Banca M. Finkels contra deciziei civile 222/933 a Curții de apel din București, s. II,

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

Nemotivare, omisiune esențială, exces de putere și violarea art. 123 pr. civ.

Debitorul ing. Gh. Romașcu a făcut contestație la o poprire obținută de subsemnata, sub motiv că, deși aș fi trebuit să depun o cauțiune în acest scop, nu am depus nici una, poprirea fiindu-mi acordată numai în baza acțiunii și a unui înscris prin care debitorul recunoaște cuantumul datoriei sale.

Tribunalul a admis contestația, iar subsemnata am făcut apel, arătând că, în primul rând, contestația era inadmisibilă singura cale de atac fiind apelul la ordonanță — apoi că nu eram obligat să depun cauțiune, fiindcă în speță nu se aplică art. 908 c. com. ci 455 pr. civ. și, în sfârșit, că, în orice caz, mai eram în termen, de a depune și azi cauțiunea pe care Curtea ar fi considerat-o necesară.

Cu toate acestea, Curtea îmi respinge apelul, fără a cerceta cu deamănuntul motivele și argumentele mele, ci numai pe simpla considerație că e de acord cu toate considerentele sentinței apelate.

În asemenea condițiuni, hotărârea e viciată de o evidentă nemotivare și dată cu exces de putere.

Într'adevăr, spre a evita arbitrarul, legea (art. 125 pr. civ.) a cerut ca hotărârile judecătorești să motiveze soluțiile pe cari le dau. Simpla arătare a unei hotărâri că este de acord cu considerentele altei hotărâri fără a justifica de ce e de acord, nu poate constitui o motivare în sensul legii, după

cum nu ar fi motivare arătarea că își însușește în totul argumentele uneia din părțile litigante, fără a preciza de ce acele argumente i se par întemeiate.

Dar mai mult, spre a face să triumfe punctul meu de vedere am adus în fața Curții o serie de argumente și considerațiuni noi pe larg expuse în concluziunile scrise, despre cari decizia constată pur și simplu că e de acord cu sentința apelată. Curtea omite a se ocupa de toate acele argumente așa încât decizia sa e casabilă și din acest punct de vedere.

Având în vedere, că, din examinarea lucrărilor de la dosar, se constată următoarele:

La 10 Martie 1933, Banca M. Finkels cere tribunalului Ilfov, secția notariat, înființarea unei poprii asupra ori cărei sume ar avea de primit debitorul petiționarei, inginer G. Romașcu, dela Cassa de Depuneri, dovedind, în susținerea cererei, că a introdus acțiune contra suszisiului la acelaș tribunal și că acțiunea și poprirea au la bază o creanță constatată prin act scris neautentic.

Cererea de înființarea poprirei a fost admisă prin ordonanța prezidențială nr. 5511 din 1933, fără a fi obligată creditoarea la depunerea vreunei cauțiuni.

În contra acestei ordonanțe a făcut contestație inginer G. Romașcu, care i s'a admis prin sentința nr. 406/933 a tribunalului Ilfov, secția notariat, confirmată prin decizia supusă recursului; anulându-se ordonanța prezidențială pentru motivul că a fost dată cu violarea art. 908, cod. com., care dispune că orice poprire nu se poate înființa în materie comercială, ca în speță, decât cu dare de caucie, afară de unele excepții care nu interesează cauza.

Având în vedere că prin motivul de casare mai sus reprodus, recurenta susține că instanța de apel a violat art. 123 proc. civ. și a comis exces de putere, nemotivare și omisiune esențială, prin aceea că judecătorii fondului, drept singură motivare a deciziei supusă recursului se mărginesc a afirma că sunt de acord în totul cu considerentele expuse în sentința apelată și prin aceea că nu se preocupă deloc de „argumentele și considerațiunile noi” invocate de apelant;

Considerând că instanța de apel poate adopta motivele de fapt și de drept din hotărârea apelată, când găsește că sunt întemeiate și suficiente. În atare caz, este de ajuns să se arate în hotărârea celei de a doua instanțe că judecătorii apelului își sprijină soluția pe motivele din hotărârea pe care o confirmă; repetarea acestor motive fiind inutilă, din moment ce se precizează că fantele și chestiunile de drept sunt la fel constatate, apreciate și soluționate de a doua instanță;

Considerând deasemenea că instanțele judecătorești sunt obligate să examineze și să răspundă la toate motivele și mijloacele de apărare invocate de părți, dar nu și la toate argumentele și considerațiunile produse în cursul desbaterilor într-o susținere a motivelor și mijloacele de apărare;

Că, de altfel, recurenta nici nu precizează prin motivele sale de casare ce anume considerațiuni au invocat înaintea instanței de fond și întrucât acestea ar fi schimbat soluția procesului;

Că astfel fiind, motivul I de casare este nefondat și se respinge ca atare.

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

Violarea art. 104, 399, 400 urm. și 458 pr. civ.

Am cerut ambelor instanțe de fond să constate că, contestația debitorului Romașcu este inadmisibilă, fiindcă debitorul nemulțumit de încuviințarea (nu de modul de executare) unei popriri, nu are la îndemână decât o singură cale de atac: apelul contra ordonanței respective.

1. Considerând contestația admisibilă, instanțele de fond au violat în prim rând dispozițiile art. 104 pr. civ.

În virtutea acestui text hotărârile grațioase, adică acelea prin cari se iau, în Camera de Consiliu și fără citarea părților, măsuri cari nu soluționează însuș fondul litigiului, nu sunt atacabile decât cu apel la instanța superioară.

Or, ordonanța de poprire, fiind o asemenea hotărîre nu se putea ataca decât cu apel, iar nu și cu contestație.

2. S'a nesocotit totdeodată și art. 399 urm. pr. civ. cari definesc contestația ca o cale de atac destinată numai anulării actelor de executare viciate.

Or, ordonanța de poprire nu este un act de executare silită al agenților de execuție, ci un act de deliberațiune al unei instanțe (prezidentul tribunalului).

3. Tribunalul însă (căci Curtea nu arată vreo argumentare proprie) se întemeiază pe art. 458, al. 2 pr. civ. care permite contestația în materie de poprire.

Este o vădită violare a acestui text, fiindcă el, permitând contestația, nu s'a putut referi decît la cazurile în cari contestația e admisibilă după dreptul comun, adică atunci când partea se plînge de modul de executare a măsurii (la poprire de viciile procesului-verbal de înființarea ei), iar nu de însăși încuviințarea ei (la poprire, de faptul că s'a dat o ordonanță de admiterea cererii de poprire).

Mai mult, art. 458 al. 2 pr. civ. precizează că contestațiile la cari face aluzie sunt din acelea prevăzute de art. 400 urm. pr. civ. Or, dacă cum am mai arătat, art. 400 urm. pr. civ. reglementează contestațiile contra actelor de executare silită.

Prin urmare, art. 458 al. 2 pr. civ. nu putea să permită contestația contra ordonanței de poprire, fiindcă ar fi însemnat să considere asemenea ordonanță ca acte de executare silită, ceea ce este inadmisibil.

Având în vedere că prin acest motiv recurenta susține că instanța de apel a violat art. 104, 399, 400 și urm. și 458 proc. civ., prin aceia că deși inginer G. Romașcu nu putea ataca ordonanța prezidențială nr. 5511/933 decât pe calea ordinară a apelului în conformitate cu art. 104 proc. civ., iar nu cu contestație, și deși această chestiune a fost ridicată de recurentă înaintea ambelor instanțe totuși atât tribunalul cât și Curtea de apel au găsit contestația admisibilă în temeiul art. 458 proc. civ. care nu privește decât contestațiile la executarea în fapt a unei popriri, iar nicidecum nu prevede o cale extraordinară de atac în contra unei hotărîri prin care se înființează o poprire în mod neregulat;

Considerând că încuviințarea unei popriri face parte din jurisdicția grațioasă;

Considerând că art. 104 proc. civ. dispune, în general, că hotărârile date pe cale grațioasă sunt supuse apelului și apoi recursului;

Considerând însă că, în ceea ce privește încuviințarea unei popriri, legea derogă prin articolul 458 și 463 proc. civ. dela regula generală înscrisă în art. 104, dispunând că hotărârile pronunțate în această materie sunt atacabile numai cu contestație, iar nu cu apel;

În adevăr, textul clar redactat al art. 458 și 463 proc. civ. precizează că în contra încuviințării unei popriri se pot face „*contestatii de orice natură*” și de către „*orice parte interesată*”.

Considerând că din dispozițiunile legale mai sus arătate se desprind două concluzii: 1) că nu există nici o cale ordinară de atac pentru reformarea unei ordonanțe prezidențiale prin care se încuviințează o poprire — deoarece dacă o asemenea cale ar exista, partea care nu a uzat de ea nu ar mai avea dreptul să facă contestație; ori legea zice că orice parte interesată poate face o contestație de orice fel, și 2) că în această materie se poate pune în discuție pe cale de contestație nu numai înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului hotărîrii atacate, sau modul cum aceasta s'a executat în fapt, sau drepturile terților lezați, de către oricine se simte prejudiciat și pentru orice motiv de formă sau de fond, ca o consecință a faptului că asemenea ordonanțe prezidențiale dându-se fără citarea părților și nefiind spuse vreunei căi ordinare de atac, singura posibilitate de repararea prejudiciului cauzat este anularea actului în urma unei contestații;

Considerând că această interpretare nu contrazice dispozițiunea aliniatului II al art. 458, conform căruia judecata contestațiilor la încuviințarea unei popriri se face „potrivit art. 400 și urm. din proc. civ.”, căci acest aliniat se referă la forma în care trebuiesc introduse contestațiile contra înființării unei popriri la căile de atac contra hotărîrilor pronunțate asupra contestațiilor și la termenul în care se poate uza de aceste căi de atac, iar nici decum nu indică cine anume are dreptul de a face contestație și nici ce fel de cereri se pot supune judecării pe această cale, — aceste chestiuni fiind reglementate, după cum am mai spus, de art. 458 și 465 proc. civ.;

Că prin însăși redactarea aliniatului II al art. 458 se precizează că numai judecata propriu zisă a contestației contra înființării unei popriri este reglementată de art. 400 și urm. din procedura civilă, căci, după ce dispune că orice parte interesată poate face contestație la poprirea încuviințată, legiuitorul completează: „*Judecându-se această contestație potrivit art. 400 și urm. din acest cod*”;

Considerând că cele două dispozițiuni înscrise în art. 458 și 463 proc. civ., prin care se arată că orice interesat poate face o contestație de orice natură în contra încuviințării unei popriri, ar fi superflue și grija legiuitorului de a se ocupa de această chestiune în două articole și în termeni atât de cuprinzători ar fi nejustificată, în ipoteza susținută de recurentă că în materia în care interesează căile ordinare și cele extraordinare de atac ar fi reglementate de normele generale înscrise în art. 104 și 400 și urm. proc. civ. De altfel, acolo unde legiuitorul a înțeles să se urmeze aceste norme generale nu s'a mai preocupat de căile de atac, ca de exemplu în materie de sechestrul asigurător;

Că astfel fiind, bine instanțele de fond au găsit contestația admisibilă în principiu, făcând o bună aplicațiune a art. 458 și 463 proc. civ. și neviolând art. 109, 399, 400 și urm. proc. civ. și în consecință și acest motiv de casare este nefondat și se respinge;

Văzând motivele 3 și 4 de casare astfel formulate:

Exces de putere, incompetență și violarea art. 455 urm. pr. civ., 907 și 908 c. com.

Prezidentul tribunalului a cercetat cerera de poprire a subsemnatei în cadrul art. 455 pr. civ. și a admis-o fără cautiune, în baza aliniatului a, al aceluși articol, întrucât prezen-

tasem un înscris, prin care debitorul se recunoștea dator cu o anumită sumă de bani.

Contestatorul a obiectat că în speță n'ar fi aplicabil art. 455 pr. civ. și art. 908 c. com., întrucât afacerea ar fi de natură comercială.

Tribunalul a admis acest mod de a vedea.

Pe lângă eroarea de a fi considerat art. 908 c. com. supra viețuitor reformei codului de procedură civilă dela 1900 (ceea ce formează obiectul motivului de casare următor), Tribunalul a comis excesul de putere de a se fi considerat competent să statueze dacă acțiunea pe care s'a grefat cererea de poprire este de natură civilă sau comercială.

În realitate tribunalul de notariat — simplă instanță de executare — trebuia să se limiteze la constatarea că acțiunea de fond e pendinte la o secție civilă care nu și-a declinat competența și pe această considerație, să înlăture de p'ano. din discuție orice text din codul comercial.

Cercetând totuși natura acțiunii principale, și-a depășit competența și a comis excesul de putere de a prejudeca asupra acestei chestiuni, rezervată instanței ordinare, sesizată cu judecarea acțiunii principale.

4. Violarea art. 907 și 908 cod. com. 740 pr. civ.

Instanțele de fond, pentru a admite contestația, au hotărât că în afacerile comerciale se aplică — în materie de sechestre și popriri — art. 907-908 c. com. iar nu dispozițiile corespunzătoare din codul de procedură civilă (la poprire art. 455 pr. civ.).

În realitate însă art. 907-908 c. com. au fost abrogate prin art. 740 pr. civ. din 1900 cari prevede că toate legile contrarii dispozițiilor sale sunt abrogate, în afară de cele de procedură din codul comercial.

Instanțele de fond comit eroarea de a crede că dispozițiile din art. 907-908 c. com. au un caracter procedural și că prin urmare n'au fost cuprinse în abrogarea din art. 740 pr. civ.

În realitate, ele sunt dispozițiuni de fond fiindcă reglementează dreptul de a obține o poprire (condițiile de fond necesare exercitării acestui drept) iar nu formele judecătorești cu care se obține și aplică o poprire.

Dispozițiunile de procedură în materie de poprire se găsesc numai în codul de procedură civilă; dovada mi-o furnizează însuși textul art. 907 c. com. care după ce consacră dreptul de poprire în materie comercială, adaugă că, în ce privește realizarea lui, se vor urma dispozițiunile art. 456 urm. pr. civilă.

Această interpretare e conformă și cu intenția legiuitorului care preocupat întotdeauna de a creia în comerț condiții mai ușoare de exercitare a drepturilor, nu a putut să excludă pe comercianți dela beneficiul regulilor mult mai avantajoase create prin noul text din 1900 al art. 455 pr. civ.

Având în vedere că, prin aceste motive, recurenta susține că instanța de apel a comis exces de putere, a soluționat o chestiune fără competență și a violat art. 455 și urm. și 740 proc. civ. și art. 907 și 908 cod. com., prin aceia că:

1. deși aceste două din urmă articole ale codului comercial au fost abrogate prin art. 740 procedura civilă, totuși Curtea de apel a anulat înființarea popririi pe motiv că s'a admis fără dare de cauție contrar dispozițiilor art. 908 cod. com. și 29 prin aceia că deși acțiunea principală — pentru obținerea titlului executor ce urma să servească la validarea popririi — era pendinte la o secție civilă a tribunalului Ilfov — și deci și creanța în baza căreia se cerea poprirea trebuia privită ca fiind civilă, fără a se ține seamă de alte considerațiuni, totuși secția de notariat, care a soluționat contestația și a cărei hotărâre a fost confirmată de Curtea de apel, a intrt în examinarea naturii creanței și a hotărât, depășindu-și competența că este de natură comercială.

Având în vedere că potrivit art. 740 din proc. civ. „toate legile, decretele și regulamentele contrarii a- celei legi, afară de dispozițiunile de procedură cuprinse în codul comercial, sunt desființate”;

Având în vedere că poprirea în materie comercială este reglementată de art. 907 și 908 cod. comercial;

Că deci, pentru rezolvarea motivelor de casare mai sus reproduse, chestiunea care trebuia examinată este dacă art. 907 și 908 cod. comercial cuprind norme de drept contrae celor din procedura civilă și care deci au fost abrogate de art. 740, sau reguli de procedură încă în vigoare;

Având în vedere că art. 907 cod. comercial institue dreptul pentru orice interesat de a putea popri, în baza unei creanțe a cărei natură este comercială, sumele ce se datorează debitorului său — instituire de drepturi care nu contrazice nici o dispozițiune a procedurii civile;

Având în vedere că, tot art. 907 cod. comercial, cuprinde și dispoziții cu caracter procedural când arată că popririle în baza unei creanțe comerciale se vor cere și înființa cu păstrarea formelor și după normele înscrise în art. 456 și urm. proc. civ.;

Considerând că, spre deosebire de art. 455 proc. civ., art. 908 cod. comercial dispune ca în materie comercială „poprirea nu se poate înființa decât numai cu dare de cauție” — afară de cazul când se face în virtutea unei cambii sau a unui alt efect comercial la ordin sau la purtător protestat de neplata: ceea ce nu e cazul;

Considerând că această ultimă dispozițiune indică mijlocul prin care legiuitorul permite realizarea dreptului recunoscut titularului unei creanțe comerciale de a înființa o poprire, adică este o normă procedurală fără respectarea căreia dreptul recunoscut de art. 907 cod. comercial nu poate fi pus în mișcare;

Că deci, întrucât dreptul instituit de art. 907 cod. com. nu contrazice nici o dispozițiune din procedura civilă, astfel că nu a fost abrogat de art. 740, și întrucât celelalte dispozițiuni ale art. 907 și 908 cod. com. sunt, după cum am arătat, norme procedurale, a căror rămânere în vigoare după reforma codului de procedură civilă din 1900 însuși art. 740 o proclamă urmează că la înființarea unei popririi în materie comercială sunt aplicabile prevederile art. 907 și 908 cod. comercial, astfel cum s'a procedat în speță;

Considerând că din moment ce înființarea unei popririi în baza unei creanțe comerciale este guvernată de reguli deosebite decât înființarea unei popririi în baza unei creanțe de natură civilă, urmează că, atât pentru instanța căreia se cere să încuviințeze o asemenea măsură de conservare cât și pentru cea chemată să se pronunțe asupra unei contestații prin care se pretinde că poprirea a fost admisă cu încălcarea legii, prezintă interes a se ști ce natură are creanța popritorului;

Considerând că pentru determinarea naturii creanței judecătorii au a se preocupa de creanțe în sine, iar nu de instanța înaintea căreia se află pendintă acțiunea principală pentru obținerea titlului executor, fiind, bine înțeles, în afară de orice discuțiune că hotărârea ce vor da nu poate avea autoritate de lucru judecat, în ceea ce privește natura creanței, pentru judecătorii acțiunii principale;

Că astfel fiind, bine și cu competență instanța de fond a examinat natura creanței și considerând-o co-

mercială i-a aplicat dispozițiile din art. 907 și 908 cod. com. și deci motivele de casare sunt nefondate și se resping;

Văzând motivul V de casare, astfel formulat:

Violarea art. 455 și 735 al. II pr. civ., 908 c. com. omisiunea esențială și exces de putere.

În subsidiar m'am oferit că dacă instanța de fond ar considera aplicabil art. 908 c. com. să depun o cauciune pe care să o aprecieze instanța.

1. Mi s'a respins însă această ofertă cu violarea art. 908 c. com. și 455 pr. civ. care impun depunerea unei cauciuni spre a da posibilitate de despăgubire debitorului lezat printr-o măsură asigurătoare temerară. Instanța de fond omite a vedea că chiar o depunere ulterioară satisface acest scop al legii. Întrucât contestația debitorului pune pe popritor în alternativă: sau de a renunța la poprire — și atunci prejudiciile nu se mai produc — sau de a depune cauciunea — și atunci va fi garantat.

2. Soluția instanței de fond violează și art. 735 al. II pr. civ., după care anularea unui act procedural neregulat nu poate avea loc decât în mod subsidiar, adică numai în lipsa oricărui alt mijloc de a repara prejudiciul.

Or, în materia care ne preocupă, prejudiciul poate fi înlăturat prin obligarea popritorului la depunerea unei cauciuni. ceea ce face anularea inadmisibilă.

3. Dar instanțele de fond au violat și art. 908 c. com. și au comis o omisiune esențială și un exces de putere când au omis să vadă că în speță nu putea decurge nici o nulitate din nedepunerea vreunei cauciuni odată cu cererea de poprire.

Între adevăr, nu ne găseam în vreunul din cazurile în care legea prevede o cauciune fixă (de ex. art. 455 al. b. pr. civ. care prevede 1/2 din suma reclamată). Art. 908 c. com. lasă cuantumul cauciunii la aprecierea prezidentului tribunalului, ceea ce înseamnă că ea nu poate fi dedusă odată cu cererea (când încă nu i se poate cunoaște cuantumul) ci de abia după ce prezidentul i-a fixat cuantumul.

S'a întâmplat însă, ca în speță, prezidentul să nu fixeze nici o cauciune (considerând că art. 908 c. com. nu-i aplicabil).

În asemenea caz, când partea nu a putut cunoaște cuantumul cauciunii, nici dela lege, nici dela prezident, i se mai poate cere vreo decădere pentru nedepunerea ei?

Ar însemna ca partea să sufere consecințele unei erori judecătorești și sancțiunea neîndeplinirii unei obligațiuni pe care nu i s'a dat posibilitatea să o îndeplinească.

Dacă instanțele de fond ar fi sesizat specialitatea cazului și ar fi dat o justă și echitabilă interpretare art. 455 pr. civ. și 908 c. com., nu ar fi pronunțat nulitatea popririi, ci ne-ar fi obligat la depunerea unei cauciuni, apreciată de ele.

Având în vedere că, prin acest motiv, se susține că instanța de fond a violat art. 455 și 735 alin. II pr. civ. și art. 908 cod. com. și a comis omisiune esențială și exces de putere, prin aceea că a respins cererea formulată de recurent, în subsidiar de a i se fixa o cauciune, de depunerea imediată a căreia să se condiționeze menținerea popririi;

Considerând că art. 455 combinat cu art. 458 pr. civ., dispune că numai președintele tribunalului, care încuviințează poprirea, este competent să fixeze și cauciunea pe care trebuie să o depună creditorul popritor;

Considerând că, astfel cum s'a arătat cu ocazia examinării celorlalte motive de casare, în contra ordonanței prezidențiale dată în această materie nu există nici o cale ordinară de reformare, prin care cei interesați să poată repune în discuție întreg fondul afacerii;

Că astfel fiind, cererea recurentei, de a i se fixa cauciunea de alți judecători decât de cel arătat de lege și pe calea extraordinară a contestației, este inadmisibilă și respingând această cerere Curtea de apel nu a violat nici un text de lege și nu a comis nici exces de putere, nici omisiune, iar motivul de casare este nefondat și se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III-a

Audiența dela 9 Noembrie 1933

Prezidenția d-lui AUREL I. LERESCU, Consilier

Djebairil Sarchis cu Ministrul de Finanțe

Deciziune civilă n. 7788 Dos. No. 1927 din 1928

Minor. Imprumut cu ipotecă contractat prin manopere dolosive. Delict. N'are acțiune în resciziune. Prejudiciu. Reparațiune prin pierderea acțiunii în resciziune. Creditor subrogat în drepturile minorului. Nu mai are acțiunea oblică. Art. 1157, 1159, 1162, 951, 998 și 974 cod. civ.

Potrivit art. 1162 cod. civ. minorul n'are acțiune în resciziune contra obligațiunilor ce rezultă din delictele sau quasidelictele sale.

Prejudiciul cauzat prin delictul minorului, prejudiciu ce, conform art. 998 cod. civ., trebuie reparat, nu poate fi reparat decât pe calea indicată de art. 1162 cod. civ., adică că minorul nu mai are acțiune în resciziune contra obligațiunilor sale rezultate din manoperile dolosive ce a întreprins.

În asemenea condițiuni, minorul neavând acțiune în resciziune, nici creditorul care se subrogă în drepturile lui, nu mai poate intenta acțiunea oblică conform art. 974 cod. civ.

S'a ascultat d. avocat Vladimir Lupu pentru apelant și d. avocat I. Cursă pentru intimată.

Curtea,

Asupra apelului declarat de către pârîtul dela prima instanță Djebairil Sarchis, proprietar, cu domiciliul real în București, str. Pantelimon nr. 10, cu petiția înreg. la tribunal la nr. 16.158 din 5 Aprilie 1928, în contra sentinței tribunalului Ilfov s. 1 c. c., nr. 937 din 25 Noembrie 1927, prin care s'a admis acțiunea intentată de ministerul de finanțe, prin reprezentanții săi legali, cu petiția înreg. la nr. 27.725 din 1927 în contra pârîților Djebairil Sarchis și Grigore Dâmboviceanu și în consecință s'a anulat actul de ipotecă autentificat de tribunalul Ilfov, secția de notariat la nr. 18.587 din 1925 și transcris de acelaș tribunal la nr. 1667 din 1925, intervenit între Djebairil Sarchis și Gr. Dâmboviceanu, obligând pe aceștia a plăti reclamantului suma de lei 2000, cheltueli de judecată.

Ascultând pe apelant în concluziunile orale și scrise, în dezvoltarea motivelor apelului său și pe intimată în combatere;

Având în vedere sentința apelată, actele dela dosar și probele administrate;

Având în vedere că din toate acestea se constată în fapt următoarele:

În luna Iunie 1925, s'a publicat prin ziare că societatea Agenția Universală, din București, solicită pentru un client al său, un împrumut de 200.000 (doă sute mii) lei garantat printr-o ipotecă în rangul I; în urma acestui anunț Djebairil Sarchis, ducându-se la acea societate, îi prezintă pe Gr.

Dâmboviceanu, student, care solicită acel împrumut, pe care-l garanta cu imobilul, proprietatea sa din București, strada Dr. Radovici nr. 5.

După ce au căzut de acord asupra condițiilor împrumutului, Djebrail acceptă să dea cu împrumut lui Gr. Dâmboviceanu suma de 250.000 lei, pe timp de doi ani, cu procent de 10% pe an, pe primul an și cu 24% pe al doilea an și în ziua de 1 Iulie 1925, autentifică actul de ipotecă la secția de notariat a tribunalului Ilfov sub nr. 18.587 și ia și inscripție ipotecară sub nr. 1667 din acea zi în rangul I, asupra imobilului din str. Dr. Radovici nr. 5.

Că, în urmă, aflându-se despre fraudele săvârșite de Gr. Dâmboviceanu, acesta a fost trimis în fața instanțelor penale și condamnat, în solidar cu alții în afară de pedeapsa penală și la despăgubiri civile către stat, în sumă de 5.608.087 lei, condamnățiune rămasă definitivă, după cum se constată din certificatul Inaltei Curți de casație și justiție, s. II-a nr. 5944 din 14 Mai 1927:

Că, în asemenea împrejurări statul având o creștință definitivă în contra lui Dâmboviceanu, averea acestuia a fost pusă sub sequestru, urmând ca din ea să se despăgubească creditorul principal, Statul, prin ministerul de finanțe;

Că, ministerul de finanțe, descoperind în urmă, că la 1 Iulie 1925, când s'a contractat împrumutul de 250.000 lei, acordat de apelantul Djebrail Sarchis, cu ipotecă asupra imobilului din str. Dr. Radovici nr. 5, actualmente sechestrat de Stat, Grigore Dâmboviceanu era minor, a cerut în numele și pentru Gr. Dâmboviceanu, conform art. 974 cod. civil, pe calea acțiunei oblice, să se declare nul actul de ipotecă, de oarece art. 1157 codul civil, permite minorului ajuns la majorat, să ceară anularea angajamentelor sale, pentru cauză de leziune;

Având în vedere că ministerul de finanțe, și-a întemeiat acțiunea sa înaintea tribunalului, pe faptul că, fiind creditorul lui Gr. Dâmboviceanu cu suma de 5.608.087, iar gajul său, diminuându-se prin contractarea ipotecei către Sarchis, menționată mai sus, și față de inacțiunea debitorului său Gr. Dâmboviceanu, de a cere anularea acestei ipotece, înțelege să uzeze de acțiunea oblică, conform art. 974 codul civil și să ceară el, în numele lui Gr. Dâmboviceanu, anularea actului de ipotecă, susținând că leziunea rezultă din însăși contractarea actului de ipotecă.

Având în vedere că pârîtul Djebrail Sarchis, a opus înaintea tribunalului acestei acțiuni a ministerului două excepțiuni și anume: 1) Că suma împrumutată a folosit minorului de oarece toți banii i-a întrebuințat la repararea imobilului din str. Dr. Radovici, în urma căroră acest imobil a căpătat o plus-valută, astfel că nefiind leziune, actul de ipotecă nu mai poate fi anulat conform art. 1157 cod. civ. și 2) Că, la contractarea împrumutului, Grigore Dâmboviceanu, a întrebuințat manopere frauduloase, spre a dovedi că este major, cu cartea lui de student, liberată de facultatea de drept din București, în care era trecut anul nașterii „7 Mai 1905”, cu un pașaport eliberat de prefectura poliției Craiova, unde de asemenea era trecută aceeași dată, cu biletul de liberă conducere a automobilului și cu biletul de înscriere la biuroul populațiunei, unde, iarăși, era trecută data nașterii de „7 Mai 1905”; deci, minorul, întrebuințând manopere dolosive, la încheierea contractului, nu mai poate cere anularea acelui contract conform art. 1162 codul civil;

Având în vedere că apelantul a mai chemat în garanție pe d. E. Froimescu, în calitate de intermediar și pe d. avocat P. Mihail, care a studiat actele, cu ocazia contractării ipotecii, dar la care a renunțat cum constată tribunalul:

Având în vedere că tribunalul a primit acțiunea minis-

terului, pe motivul că acel act de împrumut garantat cu ipotecă, a fost încheiat de minor fără respectarea formalităților cerute de codul civil, independent de leziune.

În contra acestei sentințe a făcut apel pârîtul Djebrail Sarchis, care a ridicat aceleași excepțiuni ca și înaintea tribunalului și în urma examinării lor de Curte, a găsit că apelul este întemeiat pentru următoarele considerațiuni:

Având în vedere că este stabilit în fapt, cum s'a expus mai sus, și este necontestat de părți că Gr. Dâmboviceanu la contractarea ipotecei s'a servit de acte false inducând în eroare pe intermediarul Froimescu, pe apelantul Sarchis și pe avocatul acestuia P. Mihail, că el era atunci major;

Că, mai mult, el s'a servit de acte false și când a fost numit funcționar în ministerul de finanțe, la facultatea de drept, când a fost înscris, la polițiile Craiova și București, ca și atunci când a cumpărat imobilul din str. Dr. Radovici nr. 5, ipotecat prin actul de ipotecă, lui Sarchis, a cărui anulare o cere ministerul de finanțe;

Că, prin urmare în speță nu este vorba de o simplă declarațiune ce Dâmboviceanu ar fi făcut-o atunci că era major, caz în care s'ar fi putut invoca și discuta lipsa de capacitate, pentru neîndeplinirea formelor cerute de art. 401, 402 cod. civ., pentru că o asemenea declarațiune n'ar fi dispensat pe apelant de a fi cercetat dacă numitul era capabil de a încheia asemenea acte.

Dar în speță este vorba de o serie de acte false de cari Dâmboviceanu s'a servit cu intenție și cu care a reușit mai întâi să inducă în eroare autoritățile publice, apoi pe vânzătorul imobilului și în urmă pe apelant, că era atunci major și deci capabil de a ocupa un serviciu la Stat și de a contracta;

Că, prin urmare, în asemenea condițiuni, Curtea urmează a examina dacă Gr. Dâmboviceanu, are sau nu, acțiune în resciziune sau anulare în contra angajamentului actului de ipotecă, intervenit între el și apelant;

Considerând că după dispozițiunile art. 1162 codul civil, minorul n'are acțiune în resciziune contra obligațiunilor ce rezultă din delictele sau quasidelictele sale;

Considerând că în fapt s'a arătat, și nu s'a contestat, că Dâmboviceanu a reușit, cu o serie de acte false, să inducă în eroare pe apelantul Sarchis să încheie actul de ipotecă, în condițiunile arătate;

Că, prin comiterea acestui fapt, el a săvârșit un delict, care este susceptibil de a cauza prejudicii apelantului, prin pierderea sumei de lei 250.000 capital cu procente, prejudiciu care, conform art. 998 cod. civ., trebuie reparat;

Acest prejudiciu nu poate fi reparat, decât pe calea indicată de art. 1162 cod. civ., adică că Dâmboviceanu nu mai are acțiune în resciziune contra obligațiunilor ce rezultă din manoperele dolosive, ce s'a constatat că a întrebuințat față de apelant spre a-l determina să-i acorde împrumutul pe ipotecă;

Argumentarea tribunalului că lipsa formalităților prescrise de lege pentru abilitarea minorului, face ca actul să fie nu numai rescindabil, dar chiar izbit de nulitate și că în atare caz manoperele dolosive, nu constituie o piedică pentru anularea actului, nu poate fi susținută cu temei atât pentru că dispozițiunile art. 1162 fiind generale, privesc ambele cazuri, iar art. 1159 din cod. civ., care nu ridică minorului acțiunea în resciziune dacă a făcut o simplă declarație că e major, confirmă ca argument a contrario sensu, dacă minorul s'a servit de acte false spre a dovedi majoritatea, cum s'a întâmplat în speță, nu va avea o asemenea acțiune cât și dintr'un interes care atinge ordinea publică, de oarece ar fi să încurajeze fraudă acestora în daune creditorilor,

ceea ce este greu de conceput, că o lege, oricât de favorabilă minorului, ar putea să admită;

Că, prin urmare, față de toate acestea, Gr. Dâmboviceanu neavând acțiune în resciziune, nici Statul, care se subrogă în drepturile lui, pe baza art. 974 codul civil, nu o mai putea intenta;

Că așa fiind, apelul făcut de Djebrail Sarchis se privește ca fondat și urmează să fie admis, fără să se discute și celelalte motive ce s'au mai invocat; nici proba cu martori cerută în subsidiar de minister spre a dovedi leziunea debitorului minor, fiindcă Curtea a avut în vedere dispozițiile art. 951 din codul civil la rezolvarea acestui proces;

Apreciind asupra cheltuelilor de judecată, Curtea le fixează la suma de lei 1000 (una mie), la care urmează să fie obligat ministerul de finanțe.

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul, etc.

Aurel I. Lerescu, C. S. Pisău, C. Panaitescu

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența dela 1 Februarie 1933

Președinția d-lui I. STĂNESCU BUZĂU, Consilier
Grigore Ghica și a. cu Soc. anon. „Banca Creditul Social”
Jurnalul n. 675

Cerere de intervenție, făcută de un asociat pentru apărarea intereselor unei societăți anonime pe acțiuni, parte în proces. Inadmisibilitate. Art. 247 proc. civ., 155, 165, 122, 143 cod. com.

Un asociat nu poate face o cerere de intervenție într-o instanță deschisă între societatea al cărei acționar este și o altă parte, cu scopul de a apăra interesele societății, numai administratorii, potrivit art. 122 și 143 cod. com., având dreptul de a reprezenta societatea, iar nu și fiecare dintre asociați.

S'au ascultat d-nii avocați Emil Ottulescu și C. Xeni, cari au susținut că cererea de intervenție este admisibilă în principiu, cum și d-nii avocați Stelian Ionescu și Mircea Juvara pentru inadmisibilitatea în principiu a cererii de intervenție.

Curtea,

Asupra admisibilității în principiu a cererii de intervenție făcută de: Grigore Ghica, Margareta Grigore Ghica, Ion Clante Gheorghiu, Victor Guran, Moritz Solomon, Enache Mirică, Nathan Rapaport, Mauriciu Rapaport, Alexandru Iosefovici, Marcu Ioniță, M. Ivănescu, D. I. Perianu, Leon Gold, Petra Ciunoff, Ion Panaitescu, în calitate de acționari ai soc. anon. Banca Creditul Social, cu sediul în București, str. Smârdan nr. 7, în apelul făcut de societatea anonimă Banca Creditul Social, cu sediul în București, str. Smârdan nr. 27, prin petiția înreg. la nr. 1068 din 28 Ianuarie 1933, în contra jurnalului cu nr. 1510 din 20 Ianuarie 1933, al trib. Ilfov s. I-a com., prin care s'a dispus transcrierea, publicarea și afișarea procesului-verbal al adunării generale a acționarilor acelei societăți din 10 Ianuarie 1933.

Având în vedere că intimații susțin că cererea de intervenție este admisibilă în principiu „întrucât există un interes născut, actual și legitim ca să reformeze acel jurnal, prin care s'a transeris o deciziune luată de o adunare generală inexistentă și ilegală”.

„Tribunalul, în disprețul dispozițiilor art. 960 cod. civ., care îi impune,—pentru ordonarea facerii publicațiilor,—obligățiunea de a verifica dacă s'au îndeplinit condițiunile stabilite de lege și deși prin petițiunea Băncii apelante s'a

pus în vedere tribunalului lipsa de calitate a părților, totuși tribunalul a omis să examineze cererea Băncii, astfel că este pericol ca Banca să ajungă pe mâinile unor persoane fără nici o calitate și ca drepturile majorității acționarilor să fie iremediabil periclitată”.

Considerând că, deși potrivit art. 247 proc. civ., acela care are un interes legitim, născut și actual într-o pricină ce se urmează între alte persoane, va putea cere să stea și dânsul în instanță, fie pentru recunoașterea drepturilor sale, fie pentru apărarea drepturilor uneia dintre prigonitoarele părți și deși orice asociat într-o societate anonimă este interesat de bunul mers al societății, totuși întrucât într-o societate anonimă pe acțiuni, există un organ de reprezentare al intereselor societății, care singur are dreptul să reprezinte societatea, de al cărei bun mers este răspunzător, nefiindu-le îngăduit asociaților de a se amesteca în administrarea societății, pe care ei nu o pot reprezenta, dreptul lor, potrivit art. 155 și 156 cod. com., fiind limitat la denunțarea, în fața tribunalului de comerț, a neregulilor pe care organele de conducere sau de control le-ar comite, ori de a se opune în fața prezidentului tribunalului la deciziunile pe care adunarea le-ar lua în contra actului constitutiv, statutelor sau legii, urmează că un asociat nu poate face o cerere de intervenție într-o instanță deschisă între societatea al cărei acționar este și o altă parte, cu scopul de a apăra interesele societății, numai administratorii, potrivit art. 122 și 143 cod. com., având dreptul de a reprezenta societatea, iar nu și fiecare dintre asociați.

Că, întrucât, în speșă, se constată că intervenția este făcută cu scopul de a apăra interesele societății apelante, ea este inadmisibilă în principiu, interesele acestora neputând fi apărute decât de organele instituite de lege.

Că, a recunoaște oricărui asociat dreptul de a interveni în procesele societății, însemnează a da posibilitate acestora să pericliteze aceste interese, căci nu ar avea decât, la fiecare termen, un nou asociat, să apară cu o nouă cerere de intervenție, pentru a pune în imposibilitate organul de reprezentare al societății să mai poată termina judecata cauzei societății ce o reprezintă, din cauza indezirabilei solitudinii față de societatea asociaților ce o compun, care ar ține cu tot dinadinsul să-i sară în ajutor.

Că, intervențiunea fiind astfel inadmisibilă în principiu, urmează să fie respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier Ștefan P. Mihăileanu, respinge, cererea de intervenție, ca inadmisibilă, etc.

I. Stănescu-Buzău, Ch. Alimănescu, Ștefan P. Mihăileanu.

C H E M A R E

Se împlinesc șapte ani de când a închis pe vecie ochii acel ce a fost eminentul avocat B. CERNEA.

Acei cari l-au cunoscut, l-au apreciat și l-au iubit sunt rugați să ia parte la solemnitatea comemorării lui, MARȚI 20 MARTIE 1934 ORELE 21 în sala CERCULUI JURIDIC al Asociațiunii Culturale CONCORDIA din București str. Batiște 25.